

Udskriftsdato: 9. januar 2026

VEJ nr 10409 af 19/12/2022 (Gældende)

Vejledning om navne

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Social-, Bolig- og Ældremin., j.nr. 2022-4448

Vejledning om navne

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
 - 1.1. Regelgrundlaget
 - 1.2. Definitioner
 - 1.3. Det familieretlige system
2. Generelt om sagens behandling
 - 2.1. Ansøgning, digital selvbetjening, blanketter og erklæringer
 - 2.2. Bilag til ansøgningen
 - 2.2.1. Særligt vedrørende udenlandske dokumenter
 - 2.3. Kompetence og domicil
 - 2.3.1. Saglig kompetence
 - 2.3.2. Stedlig kompetence
 - 2.3.3. International kompetence og ansøgerens domicilforhold
 - 2.3.3.1. Vurdering af domicil
 - 2.3.3.2. Vejledning af udenlandske statsborgere
 - 2.3.3.3. Domicil ved indgåelse af ægteskab
 - 2.3.3.4. Asylansøgere
 - 2.3.3.5. Særligt vedrørende børn
 - 2.3.3.6. Færøerne og Grønland
 - 2.3.3.7. Personer med domicil i udlandet
 - 2.4. Adgang til at forelægge en sag for Familieretshuset
3. Hvad kan tages som efternavn?
 - 3.1. Indledning
 - 3.2. Et barn skal have et efternavn inden 6 måneder efter fødslen
 - 3.3. Frie efternavne
 - 3.4. Tidligere båret efternavn
 - 3.5. Efternavn på grund af slægtsmæssig tilknytning (forældre, bedsteforældre, olde- og tipoldeforældre)
 - 3.6. Vurdering af, om et mellemnavn kan blive et efternavn
 - 3.7. Stedforælders efternavn
 - 3.8. Plejeforælders efternavn
 - 3.9. Efternavn med kønsbestemt endelse (f.eks. -ski og -ska)
 - 3.10. Efternavn på baggrund af samtykke fra samtlige bærere af navnet
 - 3.11. Ægtefælles eller samlevers efternavn (inkl. afdøde ægtefælles eller samlevers efternavn)
 - 3.12. Patronymnavne
 - 3.12.1. Danske patronymnavne (-søn og -datter)
 - 3.12.2. Udenlandske patronymnavne (f.eks. islandske -dottir og -son samt muslimske Al- og El-)
 - 3.13. En slægtnings, ægtefælles eller samlevers fornavn som efternavn (ikke patronymnavne)
 - 3.14. Efternavn ved og efter adoption og efter en ophævelse af en adoption
 - 3.14.1. Ved adoption
 - 3.14.2. Efter adoption
 - 3.14.3. Efter ophævelse af adoption

- 3.15. Flerleddede efternavne, herunder bindestregsefternavne
 - 3.15.1. Erhvervelse af et flerleddet efternavn
 - 3.15.2. Opsplitning af et flerleddet efternavn
- 3.16. Nydannet efternavn
- 3.17. Udenlandske navngivninger og navneændringer for herboende udenlandske statsborgere
- 4. Hvad kan tages som mellemnavn?
 - 4.1. Indledning
 - 4.1.1. Adresseringsmellemnavn
 - 4.2. Tidligere båret mellemnavn
 - 4.3. Det, der kan tages som efternavn, kan tages som mellemnavn
 - 4.4. Mellemnavn på grund af slægtsmæssig tilknytning
 - 4.5. Et godkendt fornavn som mellemnavn
 - 4.6. Stedforælders mellemnavn
 - 4.7. Plejeforælders mellemnavn
 - 4.8. Ægtefælles eller samlevers mellem- eller efternavn (inkl. afdøde ægtefælles eller samlevers mellem- eller efternavn)
 - 4.9. Mellemnavn ved og efter adoption og efter en ophævelse af en adoption
 - 4.10. Bortkastelse af mellemnavn
- 5. Hvad kan tages om fornavn?
 - 5.1. Indledning
 - 5.2. Et barn skal have et fornavn inden 6 måneder efter fødslen
 - 5.3. Godkendte fornavne
 - 5.4. Nye fornavne (ikke-godkendte fornavne)
 - 5.4.1. Ansøgninger om fornavne, som sognet kan behandle
 - 5.4.2. Ansøgninger om fornavne, som Familieretshuset skal behandle
 - 5.4.3. Listen over godkendte fornavne
 - 5.5. Ændring af fornavn for personer, der oplever at tilhøre det modsatte køn
 - 5.6. Bortkastelse af fornavn
- 6. Navneændring ved vielse
- 7. Samtykke, erklæring og høring
 - 7.1. Generelt
 - 7.2. Børn
 - 7.2.1. Samtykke fra forældremyndighedsindehaver
 - 7.2.2. Høring af forælder uden del i forældremyndigheden
 - 7.2.3. Børn der er fyldt 12 år
 - 7.2.4. Børn under 12 år
 - 7.2.5. Samtale med barnet og notatpligt
 - 7.3. Samtykke fra ægtefælle
 - 7.4. Erklæring fra ugifte samlevende
 - 7.5. Samtykke fra stedfar eller stedmor
 - 7.6. Samtykke fra plejefar eller plejemor
 - 7.7. Samtykke fra samtlige bærere
- 8. Gebyr
 - 8.1. Indledning
 - 8.2. Hvilke navneændringer skal der betales gebyr for?
 - 8.3. Flere ansøgere

9. Registrering
10. Forvaltningsretlige emner og klage
 - 10.1. Generelt om forvaltningsloven, offentlighedsloven og databeskyttelseslovgivningen
 - 10.2. Aktindsigt
 - 10.3. Partshøring
 - 10.4. Notatpligt
 - 10.4.1. Særligt om notatpligt i sager om børn
 - 10.5. Begrundelse
 - 10.6. Klage over personregisterførerens afgørelser og domstolsprøvelse af Familieretshusets afgørelser
 - 10.6.1. Klage over personregisterførerens afgørelser
 - 10.6.2. Domstolsprøvelse af Familieretshusets afgørelser
 - 10.7. Registrering af navngivning og navneændringer i CPR

1. Indledning

Denne vejledning anvendes fra den 1. januar 2023 og erstatter vejledning nr. 9308 af 22. marts 2022.

Vejledningen retter sig til personregisterførerne i folkekirken, til personregisterførerne i kommunerne i de sønderjyske landsdele, til Ankestyrelsen og til Familieretshuset og er et praktisk redskab til brug for behandling af navnesager. I punkt 2, 6, 7 og 8, der beskriver de processuelle regler, nævnes de enkelte myndigheder med fællesbetegnelsen ”myndigheden”, medmindre noget særligt gør sig gældende for den enkelte myndighed.

Vejledningen er opdateret som følge af lov nr. 1533 af 19. december 2017 om trosamfund uden for folkekirken. Efter § 23, jf. § 24, stk. 2, i loven ophører ministerialbogsføring i forbindelse med navngivning, navneændring og vielse samt udstedelse af navne-, dåbs- og vielsesattester i de trossamfund, der er anerkendt ved kgl. resolution før den 1. januar 1970, pr. 1. januar 2023.

Et grundlæggende princip i navneloven er, at en persons navn i første række er et privat anliggende, og kun i anden række er et spørgsmål, som samfundet har interesse i at regulere. Den enkelte bør således som udgangspunkt have ret til selv at bestemme sit navn, medmindre der er stærke grunde til at hindre den pågældende heri.

I vejledningen beskrives de processuelle og materielle regler, som gælder ved behandling af ansøgning om erhvervelse og ændring af navn. Vejledningen har ikke til hensigt at give en udtømmende beskrivelse af de processuelle og materielle krav til myndighedernes behandling af navnesager. Det vil som udgangspunkt bero på en konkret og individuel vurdering, hvilke sagsbehandlingsskridt der i den konkrete sag er nødvendige og hensigtsmæssige.

Det er vigtigt at være opmærksom på, om der er sket ændringer af lovgivningen, som endnu ikke er afspejlet i vejledningen. Det er muligt at se, om der er sket ændringer af lovgivningen, og om der er udarbejdet nye vejledninger, på retsinformation.dk.

Vejledningen gælder ikke for Grønland.

1.1. Regelgrundlaget

Sager om navne og behandlingen heraf er reguleret i navneloven (lovbekendtgørelse nr. 1815 af 14. september 2021) og bekendtgørelse om navne (navnebekendtgørelsen). Navnesager behandles endvidere

efter reglerne i lov om Familieretshuset (Familieretshusloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 7. august 2019, og den dertil hørende vejledning om Familieretshuset.

Endvidere er sagsbehandlingen reguleret af forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændringer, offentlighedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) og lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven).

1.2. Definitioner

Under dette punkt defineres nogle almindelig anvendte ord og begreber.

I navneloven skelnes mellem forskellige typer af navne: fornavn, mellemnavn og efternavn, herunder flerleddet efternavn og bindestregsefternavn.

Den almindelige definition af disse er:

Fornavn:

Det eller de første navne i navnerækken, der sædvanligvis er det eller de navne, personen kaldes og kendes under.

Mellemnavn:

Det eller de navne, der står mellem fornavnet (fornavnene) og efternavnet, og som i almindelighed har efternavns karakter.

Efternavn:

Det navn, der står til sidst i navnerækken, og som i almindelighed henviser til personens slægt.

Verificering af navne:

Som led i indførelsen af digital personregisterføring i folkekirkens sognemenigheder i perioden 2001-2003 har personregisterførerne systematisk sammenholdt en række af CPR's oplysninger, herunder om navne, med de retsgyldige tilsvarende oplysninger i personregisteret. Ved verificeringen har personregisterførerne bl.a. opdelt navne i for-, mellem- og efternavn. Den systematiske dataverificering er gennemført for personer, der er fødselsregistreret tilbage til 1960.

For nærmere vejledning henvises til P-supportforum.

Advis:

Når Familieretshuset eller familieretten har truffet en afgørelse i en navnesag, giver Familieretshuset en meddelelse om afgørelsen til den personregisterfører, der indsendte navnesagen til Familieretshuset. Et advis til personregisterføreren i et sogn eller en sønderjysk kommune sendes via CPR. Herefter kan personregisterføreren efter behov udskrive en ny attest til borgeren, hvis navneoplysningerne er blevet ændret som følge af Familieretshusets eller familierettens afgørelse.

Tilsvarende gælder for Ankestyrelsen i forhold til de afgørelser om navn, som Ankestyrelsen træffer.

1.3. Det familieretlige system

Afgørelseskompetencen

Ansøgninger om navngivning og navneændring skal indgives til personregisterføreren, medmindre der er tale om navngivning eller navneændring i forbindelse med adoption.

Personregisterføreren skal indledningsvis vurdere, om en ansøgning skal behandles af personregisterføreren, eller om Familieretshuset skal behandle sagen, jf. punkt 2.3.1.

De sager, som Familieretshuset skal behandle, skal behandles efter § 6 i Familieretshusloven, da der er tale om sager, hvor der skal tages stilling til, om betingelserne for navngivning eller navneændring er opfyldt, eller hvor der skal tages stilling til en tvist mellem to private parter.

Når der ikke skal tages stilling til en tvist mellem to private parter, træffes afgørelsen af Familieretshuset. Der henvises til § 6, stk. 2, nr. 11, jf. § 26 i Familieretshusloven.

I navnesager, hvor der skal tages stilling til en tvist mellem to private parter, er det som udgangspunkt også Familieretshuset, der efter § 26 i lov om Familieretshuset træffer afgørelsen. Hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, eller sagen behandles sammen med en anden sag, der skal afgøres af familieretten, følger det af § 27, stk. 2, i Familieretshusloven, at Familieretshuset indbringer sagen for familieretten til afgørelse.

For nærmere beskrivelse af behandlingen af § 6-sager henvises til punkt 5 i vejledning om Familieretshuset.

En navnesag kan visiteres til behandling som en § 7-sag, hvis der er tale om en tvistsag, der skal behandles sammen med en kompleks sag efter forældreansvarsloven. For nærmere beskrivelse heraf henvises til punkt 3.3 i vejledning om Familieretshuset.

Om klage og domstolsprøvelse henvises til punkt 10.6.

Virkningstidspunkt for navneafgørelser

Personregisterførerens navneafgørelser har virkning fra afgørelsestidspunktet. Det betyder, at det nye navn kan anvendes, så snart afgørelsen er truffet.

Efter § 34 i Familieretshusloven har Familieretshusets afgørelser om bl.a. navne ligeledes virkning fra afgørelsestidspunktet, men Familieretshuset kan i en afgørelse bestemme, at afgørelsen har virkning fra et senere tidspunkt.

Efter § 480 i retsplejeloven kan familierettens domme om navne fuldbyrdes 14 dage efter domsafsigelsen, medmindre andet er bestemt i dommen. Dette indebærer, at domme om navne først har virkning 14 dage efter dommens dato, og det er først fra dette tidspunkt, at det nye navn kan anvendes.

2. Generelt om sagens behandling

Navnelovgivningen indeholder visse processuelle krav til behandlingen af navnesager, som det er vigtigt, at man er opmærksom på.

Ved behandlingen af en række navnesager skal der eksempelvis tilvejebringes samtykke eller erklæring fra de berørte personer.

For eksempel fremgår det af navnebekendtgørelsens § 8, at ved en ansøgning om navneændring for et barn under 12 år skal myndigheden indhente oplysning om barnets holdning til navneændringen, og myndigheden skal lave en erklæring herom.

Myndighedens sagsbehandling indledes oftest med, at der modtages en ansøgning. Ansøgeren skal i ansøgningen almindeligvis fremkomme med en række oplysninger og vedlægge en række dokumenter, som er relevante for sagen.

Det videre forløb afhænger af, hvilken type navnesag der er tale om.

Ved behandlingen af visse typer af navnesager skal personregisterførerne forelægge sagen for Familierets-
huset.

Behandlingen af de forskellige typer af navnesager gennemgås i de følgende punkter.

2.1. Ansøgning, digital selvbetjening, blanketter og erklæringer

Navneloven:

§ 16. Ansøgning om navngivning og navneændring indgives til personregisterføreren. I de sønderjyske landsdele indgives ansøgningen dog til personregisterføreren i kommunen.

Stk. 2-3. [...]

Stk. 4. Stk. 1-3 gælder ikke ved ansøgning om navngivning og navneændring, der indgives i forbindelse med anmodning om udstedelse af adoptionsbevilling.

Stk. 5. [...]

§ 16 a. Ansøgning om navngivning og navneændring, jf. § 16, stk. 1, skal indgives til personregisterføreren ved anvendelse af den digitale løsning, som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening). Ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af personregisterføreren, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal myndigheden tilbyde, at henvendelsen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1 og stk. 2. Myndigheden bestemmer, hvordan en henvendelse omfattet af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Stk. 4. Myndigheden kan helt ekstraordinært ud over de i stk. 3 nævnte tilfælde undlade at afvise en henvendelse, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for myndigheden ved at modtage henvendelsen på anden måde end digitalt.

Stk. 5. En digital henvendelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for myndigheden.

Navnebekendtgørelsen:

§ 1. Ansøgning om navngivning eller navneændring efter § 16 i navneloven indgives til personregisterføreren i det sogn, hvor den person, der skal navngives eller ønsker navneændring (ansøgeren), har bopæl. For personer, der er fødselsregistreret i de sønderjyske landsdele, indgives ansøgningen dog til personregisterføreren i den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

Stk. 2. Har ansøgeren midlertidigt ophold i udlandet, skal ansøgning om navngivning eller navneændring indgives til personregisterføreren i det sogn, hvor ansøgeren sidst har haft bopæl i Danmark. For personer, der er fødselsregistreret i de sønderjyske landsdele, indsendes ansøgningen til den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

Stk. 3. Hvis navngivning skal ske ved dåb, jf. § 18 i navneloven, kan ansøgning om navngivning indgives til personregisterføreren i det sogn eller den menighed, hvor dåben skal finde sted.

Stk. 4. Ansøgning om navngivning eller navneændring, der indgives i forbindelse med anmodning om udstedelse af adoptionsbevilling, indgives til den myndighed, der skal udstede bevillingen, jf. § 1, stk. 1, i adoptionsloven.

§ 2. Ansøgning om navngivning og navneændring, der skal indgives til personregisterføreren efter § 16 i navneloven, indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening), jf. § 16 a, stk. 1, i navneloven. Skal ansøgningen ikke indgives ved digital selvbetjening, jf. § 16 a, stk. 3 eller 4, i navneloven, skal ansøgningen indgives på en ansøgningsblanket, der er godkendt af Familieretshuset.

Stk. 2. Ansøgningen vedlægges de dokumenter, der er nævnt i den digitale løsning eller ansøgningsblanketten. Dokumenter udstedt af danske myndigheder kan vedhæftes eller vedlægges i kopi. Udenlandske erklæringer, attester, domsudskrifter m.v. og eventuelle oversættelser heraf, jf. § 3, skal indgives til personregisterføreren i original, uanset om ansøgningen indgives ved digital selvbetjening, jf. stk. 1, 1. pkt., eller på en blanket, jf. stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Ansøgning om navngivning eller navneændring, der indgives til Familieretshuset i forbindelse med anmodning om udstedelse af adoptionsbevilling, skal indgives på en blanket, der er godkendt af Familieretshuset. Stk. 2 finder tilsvarende anvendelse.

Ansøgning om navngivning eller navneændring

En ansøgning om navngivning eller navneændring indgives til personregisterføreren i det sogn, hvor ansøgeren har bopæl. For ansøgere, der er fødselsregistreret i de sønderjyske landsdele, gælder dog, at ansøgningen skal indgives til personregisterføreren i den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

For personer, der har midlertidigt ophold i udlandet, skal ansøgningen indgives i det sogn, hvor ansøgeren eller – hvis ansøgeren er et unavngivet barn – hvor ansøgerens forældre sidst har haft bopæl i Danmark. Med midlertidigt ophold menes et ophold, der ikke af ansøgeren er tænkt som varigt. Som eksempel kan nævnes en udstationering pga. arbejde eller et studieophold. Se punkt 2.3.3 om international kompetence.

Reglerne om stedlig kompetence er nærmere beskrevet i punkt 2.3.2.

Det følger af § 16, stk. 4, jf. § 19, i navneloven og § 1, stk. 5, i navnebekendtgørelsen, at ansøgning om navngivning eller navneændring, der indgives i forbindelse med anmodning om udstedelse af adoptionsbevilling, indgives til den myndighed (Familieretshuset eller Ankestyrelsen), der skal udstede bevillingen.

Digital selvbetjening

En ansøgning om navngivning eller navneændring skal efter § 16 a i navneloven indgives til personregisterføreren ved digital selvbetjening. En digital ansøgning indgives via borger.dk og skal underskrives med digital signatur (NemID eller MitID).

Hvis et barn, der er født uden for de sønderjyske landsdele, skal navngives ved dåb efter § 18 i navneloven, kan ansøgningen dog indgives mundtligt. Forældre, der ønsker deres barn navngivet ved dåb, kan således indgive ansøgningen mundtligt under den samtale, som præsten afholder med forældrene, eller ved forældrenes henvendelse til personregisterføreren.

Hvis en ansøgning ikke er indgivet digitalt, afviser personregisterføreren ansøgningen, medmindre der er tale om en ansøgning om navngivning ved dåb efter § 18 i navneloven, eller hvis ansøgningen er omfattet af undtagelserne herom i § 16 a, stk. 3 eller 4, i navneloven.

Er der særlige forhold, der gør, at ansøgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, jf. lovens § 16 a, stk. 3, må personregisterføreren ikke afvise ansøgningen, men skal i stedet for tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde.

Hvis personregisterføreren eksempelvis har afvist en ansøgning, der ikke er indgivet digitalt, og ansøgeren derefter kontakter personregisterføreren og oplyser, at den pågældende ikke skal eller kan ansøge digitalt, må personregisterføreren undersøge, om der kan foreligge særlige forhold. Det er personregisterføreren, der ud fra et konkret skøn vurderer, om der foreligger særlige forhold. Der skal i den forbindelse lægges vægt på ansøgerens beskrivelse af egne evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp, ligesom personregisterføreren ud fra en helhedsvurdering af ansøgeren må bedømme, om ansøgeren vil kunne ansøge digitalt efter modtagelse af hjælp hertil. Vurderingen heraf vil normalt kunne foretages ved personregisterføreren's umiddelbare kontakt med borgeren. Dette vil således som udgangspunkt kunne ske uden yderligere undersøgelser.

Muligheden for at henvende sig til personregisterføreren på anden måde end ved digital selvbetjening skal imødekomme borgere med særlige behov. Der kan for eksempel være tale om en borger, der har et handicap, herunder kognitiv eller fysisk funktionsnedsættelse eller demens.

Personer med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse og demens, kan således have behov for at indgive ansøgningen på anden måde end digitalt.

Ansøgere med særlige behov kan for eksempel også være personer, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte personer, personer med psykiske lidelser, hjemløse, personer med sprogsvækkelse m.v. Der foreligger særlige forhold for disse ansøgere, hvis hjælp eller medbetjening fra personregisterføreren's side konkret vurderes ikke at være en egnet løsning til at muliggøre en digital ansøgning. I visse tilfælde vil personregisterføreren umiddelbart kunne vurdere, at ansøgeren ikke vil kunne ansøge digitalt, uden at personregisterføreren først har forsøgt medbetjening. Der vil således kunne være tale om, at der foreligger særlige forhold for nogle af de personer, der har særlige behov, der gør, at ansøgeren ikke kan ansøge digitalt. Tilsvarende vil der også være personer fra de nævnte grupper, der kan ansøge digitalt, eventuelt efter medhjælp, og derfor skal ansøge digitalt.

Et eksempel på, hvor der kan foreligge særlige forhold, der gør, at en person ikke kan ansøge digitalt, er, hvor en gangbesværet uden PC eller uden digitale kundskaber henvender sig telefonisk til personregisterføreren for at blive undtaget fra at ansøge digitalt om navneændring. Et andet eksempel kunne være en person, der vil søge om navneændring, som aldrig har stiftet bekendtskab med IT, og som ikke har forudsætningerne for at erhverve sig NemID eller MitID.

Særlige forhold vil eksempelvis også foreligge, hvor en socialt udsat person ikke selv kan ansøge digitalt, og det ikke giver mening at forlange, at den pågældende henvender sig personligt hos personregisterføreren for at få hjælp til digital ansøgning. Særlige forhold kan tillige foreligge, hvor en person er indsat i fængsel eller institutionsanbragt og af den grund ikke har adgang til en computer eller lignende digital platform, hvorfor den pågældende ikke kan ansøge digitalt. Der vil være situationer, hvor det er de sociale myndigheder, sagsbehandlere eller andre, der sørger for, at borgeren alligevel får anmodet på anden vis, eksempelvis skriftligt eller telefonisk.

Også hvor der er tale om personer med store sprogsvækkelse, herunder personer, der ikke behersker dansk, eller personer med svær ordblindhed, kan personregisterføreren i det enkelte tilfælde vurdere, at der foreligger særlige forhold, der gør, at ansøgningen ikke skal indgives digitalt.

Da en ansøgning om navngivning eller navneændring skal underskrives med digital signatur (NemID eller MitID), vil det også være et særligt forhold, hvis ansøgeren ikke har et personnummer eller ikke kan få

udstedt NemID eller MitID. Forudsætningerne for at få NemID eller MitID er, at den pågældende er over 15 år, har et dansk personnummer og kan legitimere sig fyldestgørende.

For så vidt angår personer, der ikke er registret i CPR med bopæl eller fast opholdssted i Danmark, herunder en hjemløs eller en person bosat i udlandet, stilles der særlige identifikationskrav, der kan vanskeliggøre erhvervelse af NemID eller MitID. En sådan person vil derfor som udgangspunkt ikke kunne anvende den digitale selvbetjeningsløsning og skal, hvor det er relevant, kunne indgive ansøgningen på anden måde. Hvis den pågældende alligevel har fået anskaffet sig NemID eller MitID, eksempelvis ved personligt fremmøde i borgerservice eller via en dansk ambassade i udlandet, vil der skulle ansøges digitalt.

Hvis en person ikke har, men kan få udstedt NemID eller MitID, skal personregisterføreren bede den pågældende om at anskaffe sig NemID eller MitID. Hvis personregisterføreren vurderer, at der foreligger særlige forhold, kan der dog ikke stilles krav om anskaffelse af NemID eller MitID.

Ud over særlige forhold hos en ansøger kan der også forekomme helt ekstraordinære situationer, hvor omstændighederne ved ansøgningen eller ved myndighedens forhold gør, at der ikke skal ansøges digitalt, fordi personregisterføreren efter lovens § 16 a, stk. 4, vurderer, at det samlet set vil være mest effektivt at fravige kravet om digital selvbetjening. Muligheden for at undlade at afvise ansøgninger, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, skal imødekomme, at der helt ekstraordinært kan være situationer, hvor det ud fra en samlet økonomisk vurdering kan være mere hensigtsmæssigt for myndigheden at behandle en ansøgning, selvom den ikke indgives ved digital selvbetjening.

Personregisterføreren vil eksempelvis kunne anvise en ansøger en anden måde at ansøge på, hvis selvbetjeningssystemet er ude af drift.

Det forhold, at en borger er repræsenteret af eksempelvis en advokat, kan ikke i sig selv begrunde fritagelse for at anvende den digitale selvbetjeningsløsning. Personregisterføreren skal i stedet henvise borgeren til at anvende den fællesoffentlig digitale partsrepræsentationskomponent til at give partsrepræsentanten fuldmagt til at indgive ansøgningen m.v. digitalt.

Når en ansøgning ikke skal indgives digitalt, skal ansøgningen indgives på en ansøgningsblanket, der er godkendt af Familieretshuset.

En ansøgning vedhæftes eller vedlægges de erklæringer og dokumenter, der er nævnt i ansøgningen. Dette gælder uanset, om ansøgningen indgives ved digital selvbetjening eller undtagelsesvist på en ansøgningsblanket. Kravet om anvendelse af digital selvbetjening medfører ikke, at alle bilag til ansøgningen også kan indgives digitalt. Det fremgår af den digitale selvbetjeningsløsning, hvilke dokumenter der kan eller skal indgives digitalt, og hvilke dokumenter der skal fremlægges i original.

Ved administration af den digitale selvbetjeningsordning bør personregisterføreren informere borgeren om, hvordan borgeren skal ansøge m.v., herunder eventuelt at borgeren risikerer bødestraf efter navnelovens § 26, stk. 2, hvis en ansøgning om navngivning af et barn efter fødslen er blevet afvist under henvisning til, at den ikke er indgivet digitalt.

Personregisterførerens afgørelse om at afvise en ansøgning, fordi den ikke er indgivet ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning, kan påklages til Familieretshuset, jf. punkt 10.6.1.

2.2. Bilag til ansøgningen

Ansøgningen skal vedhæftes eller vedlægges de erklæringer og dokumenter, der er nævnt i den digitale ansøgning/ansøgningsblanketten. Dokumenter udstedt af danske myndigheder kan indsendes i kopi og

kan således indsendes digitalt. Personregisterføreren kan i tvivlstilfælde bede om, at disse dokumenter fremlægges i original. Eventuelle danske dokumenter udstedt af andre end offentlige myndigheder skal indsendes i original og kan således ikke indsendes digitalt.

Før ansøgningen kan behandles, bør det påses, at ansøgningen indeholder:

- Fødsels- og dåbsattest, fødsels- og navneattest eller personattest er ikke nødvendige, hvis den pågældende er fødselsregistreret i Danmark efter 1960, og vedkommendes oplysninger er verificerede i personregistret. Hvis ansøger er født før 1960, skal der vedlægges fødsels- og dåbsattest, fødsels- og navneattest eller personattest. For personer, hvis navngivelse er sket til personregistret i de sønderjyske landsdele, skal der vedlægges fødsels- og navneattest udstedt af personregisterføreren, såfremt vedkommendes oplysninger ikke er verificerede i personregistret.
- Vielsesattest for gifte ansøgere og partnerskabsattest for ansøgere i registreret partnerskab.
- Navnebevis, hvis navneændring tidligere er sket ved navnebevis.
- For udlændinge med domicil (fast bopæl og varig tilknytning) i Danmark opholdstilladelse eller redegørelse for opholdets længde og formål.
- Soges der om en slægtnings navn, vedlægges fødsels- og dåbsattest eller fødsels- og navneattest for den pågældende slægtning og de mellemliggende led, medmindre disse er verificeret i personregistret.
- Adoptionsbevillingen for adopterede der ønsker navn efter den biologiske slægt.
- Anden dokumentation og attester som myndigheden anser for nødvendig for behandling af ansøgningen.

Hvis myndigheden allerede er i besiddelse af de oplysninger, der kræves til brug for behandlingen af ansøgningen, indhentes ikke yderligere.

2.2.1. Særligt vedrørende udenlandske dokumenter

Navnebekendtgørelsen:

§ 2. [...]

Stk. 2. Ansøgningen vedlægges de dokumenter, der er nævnt i den digitale løsning eller ansøgningsblanketten. Dokumenter udstedt af danske myndigheder kan vedhæftes eller vedlægges i kopi. Udenlandske erklæringer, attester, domsudskrifter m.v. og eventuelle oversættelser heraf, jf. § 3, skal indgives til personregisterføreren i original, uanset om ansøgningen indgives ved digital selvbetjening, jf. stk. 1, 1. pkt., eller på en blanket, jf. stk. 1, 2. pkt.

Oversættelser

§ 3. Ansøgeren skal efter anmodning fra personregisterføreren, Familieretshuset, Ankestyrelsen eller den familieret, der behandler sagen, tilvejebringe oversættelse til dansk af erklæringer, attester, domsudskrifter m.v., der er udfærdiget på andre sprog end dansk, norsk, svensk, finsk, islandsk, engelsk eller tysk. Oversættelsen skal efter anmodning være bekræftet af en uddannet translatør el. lign.

Udenlandske dokumenter skal indgives til personregisterføreren i original og skal være oversat til dansk, medmindre der er tale om dokumenter skrevet på norsk, svensk, finsk, islandsk, engelsk eller tysk, jf. bekendtgørelsens § 3. En egentlig autoriseret oversættelse kan kræves, men ofte vil dette ikke være nødvendigt.

Navnebekendtgørelsen:

§ 16. Personregisterføreren forelægger sagen for Familieretshuset, hvis der i sagen skal tages stilling til udenlandske dokumenter eller fremmed ret, og personregisterføreren er i tvivl herom.

Stk. 2. Herudover forelægger personregisterføreren sager, som i øvrigt giver anledning til tvivl, for Familieretshuset.

I sager, hvor personregisterføreren er tvivl om et dokumentes ægthed, kan personregisterføreren forelægge sagen for Familieretshuset, jf. navnebekendtgørelsens § 16, stk. 1. Der henvises til vejledning nr. 11344 af 30. december 2015 om dokumentation af ægtheden af familieretlige dokumenter fra udlandet.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at Familieretshuset ikke herved bliver kompetent til at træffe afgørelse i sagen. Familieretshuset afgiver alene en udtalelse om ægtheden af dokumenter i sagen til brug for personregisterførerens afgørelse, og ansvaret for sagsbehandlingen og afgørelsen er alene hos denne.

For personer, der har fået opholdstilladelse i Danmark som flygtninge, kan der ikke stilles det samme krav til dokumentation af et navn som til andre, idet det for disse personer ofte er umuligt at skaffe dokumenter fra det land, de er flygtet fra. I sådanne sager bør personregisterføreren indhente akterne fra ansøgerens asylsag i Udlændingestyrelsen. Den slægtsmæssige tilknytning til navnet kan muligvis fremgå af Udlændingestyrelsens akter. Inden akterne i asylsagen indhentes, skal ansøgeren give sit skriftlige samtykke hertil.

2.3. Kompetence og domicil

2.3.1. Saglig kompetence

Navneloven:

§ 16. Ansøgning om navngivning og navneændring indgives til personregisterføreren. I de sønderjyske landsdele indgives ansøgningen dog til personregisterføreren i kommunen.

Stk. 2. Personregisterføreren træffer afgørelse i sagen, jf. dog stk. 3 og 5. Skal afgørelse i sagen træffes i medfør af stk. 3 og 5, videresender personregisterføreren ansøgningen til Familieretshuset.

Stk. 3. Familieretshuset eller familieretten, jf. § 20 a, stk. 2, træffer afgørelse i sager om navneændring eller navngivning i medfør af følgende bestemmelser:

- 1) Efternavne efter § 4, stk. 1, nr. 7, § 6, § 7, stk. 1, nr. 2 og 3, samt ændringer i efternavne efter § 4, stk. 1, nr. 6,
- 2) mellemnavne efter § 11, stk. 1, nr. 2, hvis navnet tages i medfør af en af de i nr. 1 nævnte bestemmelser,
- 3) fornavne efter § 14, stk. 3, og
- 4) navne efter § 24.

Stk. 4. Social- og ældreministeren kan efter forhandling med kirkeministeren fastsætte regler om, at afgørelsen i andre tilfælde end dem, der er nævnt i stk. 3, træffes af Familieretshuset eller familieretten, jf. § 20 a, stk. 2. Social- og ældreministeren kan efter forhandling med kirkeministeren endvidere fastsætte regler om, at visse typer af afgørelser, som er omfattet af stk. 3, alligevel kan træffes af personregisterføreren.

Stk. 5. Stk. 1-4 gælder ikke ved ansøgning om navngivning og navneændring, der indgives i forbindelse med anmodning om udstedelse af adoptionsbevilling.

Personregisterføreren træffer afgørelse i følgende sager:

Efternavne

- Der frit kan tages af enhver.
- Som den pågældende har en slægtsmæssig eller lignende tilknytning til.
- Der stammer fra ens ægtefælle eller samlever,
- Som er patronymnavne med endelserne -søn eller -datter og andre tilføjelser, der viser slægtskabet, hvis navnet har tradition i en kultur, som tillader dette til en af forældrenes fornavn (eks. islandske og færøske patronymer -son og -dottir eller muslimske patronymer Al og El).

Mellemlnavne

- Alle mellemlnavne, bortset fra de tilfælde hvor der er tale om et navn, som den pågældende kunne tage som efternavn, hvis tilladelse af dette efternavn skulle meddeles af Familieretshuset.

Fornavne

- Alle fornavne bortset fra visse typer af nye fornavne.
- Endelig kan afgørelse om, hvorvidt et navn kan bortkastes, træffes af personregisterføreren.

Familieretshuset træffer afgørelse i følgende sager:

Efternavne

- Efter samtykke fra samtlige bærere.
- Nye efternavne.
- Patronymeftersnavne efter udenlandsk navneskik.
- Ændringer i efternavne med kønsbestemt endelse.

Mellemlnavne

- Mellemlnavne på grundlag af et efternavn, hvis tilladelse til dette efternavn skulle meddeles af Familieretshuset.

Fornavne

- Visse typer af nye fornavne.

Modtager personregisterføreren en ansøgning i de ovenfor nævnte tilfælde, videresendes ansøgningen til Familieretshuset, der behandler sagen.

Familieretshuset og familieretten træffer afgørelse i følgende sager:

I navnesager, hvor der skal tages stilling til en tvist mellem to private parter, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der træffer afgørelsen, men i nogle situationer træffes afgørelsen af familieretten. Der henvises til punkt 1.3. Navnesager, der indeholder en tvist mellem to private parter, er alene sager om navneændring for et barn, hvor der skal indhentes en erklæring fra en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, jf. § 23 i navneloven, og den pågældende forælder ikke giver samtykke til navneændringen. Der henvises til punkt 1.3 og 7.2.

Familieretshuset og Ankestyrelsen træffer afgørelse i følgende sager:

Navngivning eller navneændring i forbindelse med udstedelse af adoptionsbevilling.

2.3.2. Stedlig kompetence

Navnebekendtgørelsen:

§ 1. Ansøgning om navngivning eller navneændring efter § 16 i navneloven indgives til personregisterføreren i det sogn, hvor den person, der skal navngives eller ønsker navneændring (ansøgeren), har

bopæl. For personer, der er fødselsregistreret i de sønderjyske landsdele, indgives ansøgningen dog til personregisterføreren i den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

Stk. 2. Har ansøgeren midlertidigt ophold i udlandet, skal ansøgning om navngivning eller navneændring indgives til personregisterføreren i det sogn, hvor ansøgeren sidst har haft bopæl i Danmark. For personer, der er fødselsregistreret i de sønderjyske landsdele, indsendes ansøgningen til den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

Stk. 3. Hvis navngivning skal ske ved dåb, jf. § 18 i navneloven, kan ansøgning om navngivning indgives til personregisterføreren i det sogn eller den menighed, hvor dåben skal finde sted.

Stk. 4. Ansøgning om navngivning eller navneændring, der indgives i forbindelse med anmodning om udstedelse af adoptionsbevilling, indgives til den myndighed, der skal udstede bevillingen, jf. § 1, stk. 1, i adoptionsloven.

Som det fremgår af bestemmelsen, skal ansøgning om navngivning eller navneændring indgives til personregisterføreren i bopælssognet. For personer, der er fødselsregistreret i de sønderjyske landsdele, indgives ansøgningen dog til personregisterføreren i den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

Hvis ansøgeren har midlertidigt ophold i udlandet (eksempelvis personer udstationeret i forbindelse med deres arbejde eller personer på studieophold), skal ansøgningen indgives i det sogn, hvor ansøgeren sidst havde bopæl, eller den sønderjyske kommune, hvis ansøgeren er fødselsregistreret i de sønderjyske landsdele. Midlertidigt ophold beskrives nærmere i punkt 2.3.3.

2.3.3. International kompetence og ansøgerens domicilforhold

2.3.3.1. Vurderingen af domicil

Som udgangspunkt kan kun personer med fast bopæl (domicil) i Danmark få foretaget en navngivning eller navneændring her i landet.

Ved domicil forstås traditionelt det land, hvori en person har bopæl eller ophold i den hensigt varigt at blive der, eller i det mindste uden hensigt til at opholdet kun skal være midlertidigt.

Ved vurderingen af, om en person, der er flyttet fra Danmark til et andet land, har skiftet domicil, er det en grundlæggende forudsætning, at den pågældende rent faktisk opholder sig i det nye land. Derudover er det en betingelse, at den pågældende har til hensigt at opholde sig varigt i det nye land.

Ved vurderingen af, om denne betingelse er opfyldt, bør der lægges betydelig vægt på de faktiske omstændigheder ved opholdet i udlandet. Det er ikke muligt udtømmende at nævne, hvilke omstændigheder der skal være til stede for at fastslå en persons bopæl (domicil).

Afgørelsen heraf beror på en samlet vurdering af samtlige omstændigheder i den konkrete sag. Det er således ikke nok at fastslå, at det af CPR fremgår, at ansøgeren er fraflyttet Danmark.

Omstændigheder, der kan indgå i vurderingen, er bl.a.:

- Hensigten med og baggrunden for opholdet
- Den arbejds- og skattemæssige tilknytning til landet
- Opholdets varighed
- Varigheden af eventuelle arbejds- og opholdstilladelser
- Om der ejes fast ejendom i landet

Hvis eksempelvis Jens Jensen oplyser, at han opholder sig i England på grund af sit arbejde i et hollandsk firma, at han betaler skat i England og har en lejlighed der, men et sommerhus i Danmark, som han

benytter et par gange om året, og at han i øvrigt ikke ved, om og i givet fald hvornår han vil vende tilbage til Danmark, peger disse omstændigheder i retning af, at han er domicileret i England.

Hvis den samme Jens Jensen oplyser, at han inden for det sidste år har bosat sig i England, og at han regner med at vende tilbage til Danmark inden for det næste år eller to, peger dette i retning af, at han fortsat er domicileret i Danmark, idet opholdet i England er midlertidigt.

Personer, der er udstationeret af den danske stat eller for et dansk firma, må normalt betragtes som fortsat værende domicileret i Danmark, idet de som regel kun har til hensigt at opholde sig i det pågældende land i en kortere årrække, hvorefter de enten forflyttes til et andet land eller vender tilbage til Danmark.

Hvis eksempelvis Jens Jensen og Hanne Hansen har været udstationeret for et dansk firma i Kina de sidste 10 år, vil de uanset opholdets varighed fortsat kunne betragtes som værende domicileret i Danmark.

For personer, der flytter fra udlandet til Danmark, gælder tilsvarende en vurdering af, hvorvidt opholdet i Danmark er af varig karakter, eller om opholdet er midlertidigt. Det er således ikke nok at konstatere, at den pågældende er registeret i CPR med en dansk adresse.

2.3.3.2. Vejledning af udenlandske statsborgere

Får en udenlandsk statsborger foretaget en navneændring i Danmark, kan navneændringen ikke altid anerkendes i det land, vedkommende er statsborger i.

Søger udenlandske statsborgere om navneændring i Danmark, bør de derfor altid vejledes om, at det ikke kan garanteres, at navneændringen anerkendes i statsborgerskabslandet. Der bør ligeledes vejledes om muligheden for at få foretaget navneændring i det land, den pågældende er statsborger i, hvorefter navneændringen kan gennemføres i medfør af navnelovens § 24.

2.3.3.3. Domicil ved indgåelse af ægteskab

Personer, der ikke har domicil i Danmark, men som kommer til Danmark alene med det formål at indgå ægteskab her i landet, kan ikke få foretaget en navneændring.

Personer, som kommer til Danmark for at indgå ægteskab med en person, der har domicil i Danmark, og som har til hensigt at blive i Danmark efter vielsen, har domicil i Danmark, såfremt de har opholdstilladelse i Danmark. Der stilles alene krav om en midlertidig opholdstilladelse.

2.3.3.4. Asylansøgere

Personer, der opholder sig i Danmark som asylansøgere, og som endnu ikke har opnået opholdstilladelse, kan som udgangspunkt ikke få navneændring i Danmark. Hvis der søges om navneændring i forbindelse med indgåelse af ægteskab og navngivning af børn, der fødes i Danmark, kan en navneændring dog godt gennemføres.

Asylansøgere, der ønsker navneændring, på baggrund af, at vedkommende er indrejst til Danmark under et andet navn eller fordi vedkommendes navn ved indrejsen er registreret med en forkert stavemåde, må henvises til at rette henvendelse til Udlændingestyrelsen, som må vurdere, om navnet kan rettes.

2.3.3.5. Særligt vedrørende børn

For børn, der fødes i udlandet af forældre, der er domicileret i Danmark, men midlertidigt opholder sig i et andet land, gælder, at navngivning og navngivning ved dåb kan ske ved personregisterføreren i det sogn, hvor forældrene senest har haft bopæl, eller der hvor dåben skal finde sted.

2.3.3.6. Færøerne og Grønland

Det bemærkes, at navneloven ikke gælder på Færøerne og i Grønland, hvorfor personregisterførerne skal være opmærksomme på at undersøge domicilforholdet, såfremt man modtager en ansøgning om navneændring fra en person med bopæl på Færøerne eller i Grønland. Såfremt det vurderes, at ansøgeren har domicil på Færøerne eller i Grønland, skal ansøgeren derfor henvises til at søge navneændringen gennemført der.

For personer, der har dansk domicil, og som derfor er omfattet af den danske navnelovgivning, vil ansøgningen om navneændring i anledning af en vielse på Færøerne og i Grønland skulle indgives til personregisterføreren i deres danske bopælssogn.

2.3.3.7. Personer med domicil i udlandet

Den, der har fast bopæl (domicil) i udlandet, kan kun få foretaget navngivning og navneændring efter de danske regler, hvis den pågældende har dansk statsborgerskab, og navngivning eller navneændring som følge af deres statsborgerskab ikke kan gennemføres i det land, hvor ansøgeren bor.

Eksempel:

Peter Hansen, med domicil i England, har fået afvist at få sin ansøgning om navneændring behandlet i England. De engelske myndigheder vil ikke behandle hans ansøgning, idet han er dansk statsborger. Peter Hansen kan nu få foretaget en navneændring i det sogn, hvor han sidst har haft ophold i Danmark.

Ansøgning om navneændring bør i disse tilfælde være vedlagt en erklæring fra den kompetente myndighed i det pågældende land om, at navneændring ikke kan gennemføres på grund af ansøgerens danske statsborgerskab. Nogle lande vil dog ikke udarbejde en sådan erklæring. I så fald kan navngivningen eller navneændringen foretages i Danmark uden en erklæring.

Uanset ovenstående retningslinjer kan et unavngivet barn af forældre, der alene har midlertidigt ophold i Danmark, og som fødselsregistreres i Danmark, navngives her efter den danske navnelov.

2.4. Adgang til at forelægge en sag for Familieretshuset

Navnebekendtgørelsen:

§ 16. [...].

Stk. 2. Herudover forelægger personregisterføreren sager, som i øvrigt giver anledning til tvivl, for Familieretshuset.

Personregisterførerens adgang til at forelægge sager, som i øvrigt giver anledning til tvivl, for Familieretshuset, jf. navnebekendtgørelsens § 16, stk. 2, har et yderst snævert anvendelsesområde. Denne forelæggelsesadgang er således alene tænkt anvendt, hvis der foreligger særlige forhold, og Familieretshuset overtager i disse situationer hverken afgørelseskompetencen i sagen eller sagen som sådan.

Forelæggelsesadgangen kan fx anvendes i sager, hvor forældremyndighedsindehaveren har ansøgt om ændring af fornavnet for et barn under 12 år, og navneændringen er begrundet i barnets oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. I denne situation vil personregisterføreren for så vidt angår spørgsmålet om barnets kønsidentitet alene skulle lægge erklæringen om barnets oplevelse af at tilhøre det modsatte køn til grund, jf. punkt 5.5. Dette fritager dog ikke fra at vurdere behovet for høring i forhold til navneændring generelt set. Hvis barnet imidlertid under en høring, jf. punkt. 7.2.4, giver udtryk for ikke at ønske den ansøgte navneændring, vil barnets holdning yderligere kunne afdækkes ved at forelægge sagen for

Familieretshuset, jf. § 16, stk. 2, i navnebekendtgørelsen. Familieretshuset vil herefter kunne indkalde barnet til en samtale om den ansøgte navneændring med henblik på at få barnets holdning yderligere afdækket. Familieretshuset giver efterfølgende en tilbagemelding til personregisterføreren om resultatet af samtalen med barnet med henblik på, at personregisterføreren kan træffe afgørelse i sagen. Det bemærkes i forlængelse heraf, at det er personregisterføreren, der skal afgøre navnesagen og derfor skal træffe beslutning om, hvorvidt det er nødvendigt at inddrage barnet, jf. punkt. 7.2.4. Personregisterføreren skal derfor ikke forelægge dette spørgsmål for Familieretshuset. Det bemærkes endvidere, at forelæggelse af sagen for Familieretshuset med henblik på afklaring af barnets holdning til navneændringen ikke betyder, at Familieretshuset overtager afgørelseskompetencen i sagen, jf. ovenfor.

Det bemærkes, at forelæggelsesadgangen gælder ved siden af Familieretshusets generelle vejledningspligt, der følger af § 17 i navneloven, som både omfatter pligt til at vejlede borgere og myndigheder om spørgsmål efter navneloven. Forelæggelsesadgangen er omvendt afgrænset til alene at omfatte personregisterførerens forelæggelse af sager, som i øvrigt giver anledning til tvivl, for Familieretshuset.

3. Hvad kan tages som efternavn

3.1. Indledning

Alle skal have et efternavn, jf. navnelovens § 1.

Efternavnet er det navn, der står sidst i navnerækken, og som normalt henviser til personens slægt.

Jens Hald Jensens efternavn er altså Jensen.

Man kan kun have ét efternavn, jf. navnelovens § 10. Dette betyder, at et efternavn bortfalder, hvis man tager et nyt efternavn, jf. navnelovens § 10. Vil Susanne Hansen hedde Vildbjerg til efternavn, skal personregisterføreren derfor gøre hende opmærksom på, at hvis hun får Vildbjerg som efternavn, så bortfalder Hansen som efternavn.

Der er ikke nogen opsamlingsbestemmelse i navneloven. Dette betyder, at en ansøgning om navngivning eller navneændring, der ikke er omfattet af en af navnelovens konkrete bestemmelser, ikke vil kunne imødekommes på baggrund af særlige omstændigheder eller lignende. Om baggrunden herfor kan henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 2.13. i lovforslaget til navnelov (L 27) fra Folketingsåret 2004-05 (2. samling). Lovforslaget findes på ft.dk.

Om de såkaldte ”dobbelte efternavne” uden bindestreg fra de spansktalende lande henvises til punkt 3.15.

3.2. Et barn skal have et efternavn inden seks måneder efter fødslen

Navneloven:

§ 1. De eller den, der har forældremyndigheden over et barn, skal senest seks måneder efter barnets fødsel vælge et efternavn, som barnet er berettiget til efter §§ 2-4 eller 6-8.

Stk. 2. Sker navngivning ikke inden den i stk. 1 nævnte frist, får barnet moderens efternavn. Dette gælder dog ikke, hvis moderens efternavn er taget i medfør af § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. I dette tilfælde får barnet afhængigt af sit køn moderens fornavn med tilføjelsen -søn eller -datter, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Den eller de, der har forældremyndigheden over et barn, skal senest seks måneder efter barnets fødsel vælge et efternavn for barnet, jf. navnelovens § 1, stk. 1.

Hvis et barn ikke inden fem måneder har fået tildelt et efternavn af forældremyndighedsindehaverne gør personregisterføreren forældremyndighedsindehaverne opmærksomme på, at de efter navnelovens §

1, stk. 1, har pligt til at give barnet et efternavn inden seks måneder, og at hvis de ikke gør dette, vil personregisterføreren registrere, at barnet får morens efternavn som efternavn.

Har forældremyndighedsindehaverne herefter ikke inden de seks måneder givet barnet et efternavn, vil personregisterføreren registrere, at barnet får morens efternavn. Hvis moren bærer et patronymnavn (f.eks. Helgesdatter), får barnet dog morens fornavn efterfulgt af endelsen -søn eller -datter alt efter barnets køn. Der henvises til navnelovens § 1, stk. 2.

Meddelelse herom bør ske skriftligt og med begrundelse. Undtagelsesvist kan meddelelsen til forældrene ske mundtligt, og der skal i sådanne tilfælde gøres skriftligt notat herom.

Om forældremyndighedsindehavernes pligt til at give barnet et fornavn henvises til punkt 5.2.

3.3. Frie efternavne

Navneloven:

§ 2. Efternavne, der her i landet bæres af mere end 2.000 personer, er ikke beskyttede og kan tages af enhver. Et efternavn, der en gang har været uden beskyttelse, kan ikke senere blive beskyttet efter § 3.

Stk. 2. Social- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om anvendelsen af stk. 1. Familieretshuset bekendtgør en gang årligt, hvilke navne der ikke er beskyttede efter stk. 1.

Navnebekendtgørelsen:

§ 4. Listen over navne, der frit kan tages af enhver, jf. § 2 i navneloven, udarbejdes på grundlag af en opgørelse foretaget af Danmarks Statistik på baggrund af Det Centrale Personregister (CPR) og indeholder navne, der den 1. januar i det pågældende år bæres som efternavn af mere end 2.000 personer.

Stk. 2. Et navn er ikke frigivet, før det er optaget på listen.

Stk. 3. Han- og hunkønsformen af et efternavn, jf. § 4, stk. 1, nr. 6, i navneloven, skal ved opgørelsen af antallet af bærere anses for det samme navn.

Stk. 4. Personer med midlertidigt ophold i udlandet, som ikke er registreret som udrejst i Det Centrale Personregister (CPR), regnes med ved opgørelsen af antallet af bærere af et efternavn.

Stk. 5. Et efternavn, der både er et selvstændigt efternavn og tillige udgør det ene led af et flerleddet efternavn, anses ved opgørelsen af antallet af bærere ikke for at være det samme efternavn som det flerleddede efternavn.

Stk. 6. Hvis to flerleddede efternavne består af de samme navneled i forskellig rækkefølge, anses de ved opgørelsen af antallet af bærere ikke for at være det samme efternavn.

Alle efternavne, der bæres af mere end 2.000 personer her i landet (dog ikke på Færøerne og i Grønland), og som er optaget på Familieretshusets liste, er frie efternavne og kan tages af enhver, jf. navnelovens § 2.

Ved ansøgning om et sådant frit efternavn efter navnelovens § 2 kræves der altså ingen slægtsmæssig eller lignende tilknytning til navnet.

Familieretshuset får årligt udarbejdet en liste over disse frie efternavne, jf. navnelovens § 2, stk. 2. Listen, der er udarbejdet på grundlag af en opgørelse foretaget af Danmarks Statistik på grundlag af CPR pr. 1. januar i det pågældende år, består af de efternavne, der bæres af mere end 2.000 personer.

Afgørende for, om et efternavn er frit eller beskyttet, er, om det er på listen. Er et efternavn ikke på listen, er det ikke frit, uanset at det ifølge CPR på ansøgningstidspunktet bæres af mere end 2.000 personer.

Personregisterføreren skal ved en ansøgning om antagelse af et frit efternavn altså alene undersøge, om det pågældende navn er på Familieretshusets liste over frie efternavne.

Listen findes på Familieretshusets hjemmeside: www.familieretshuset.dk.

Spørgsmål om udarbejdelse af listen og listens indhold rettes til Familieretshuset.

Ved registreringen af ændringen henvises i anmærkningsrubrikken til § 2 i navneloven.

3.4. Tidligere båret efternavn

Navneloven:

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1) Navnet har tidligere været ansøgerens efternavn.

[...]

En person kan altid få et efternavn, personen tidligere har båret, uanset om navnet er et beskyttet eller frit efternavn. Dette gælder også for efternavne erhvervet på grundlag af ægteskab og samliv.

Man kan dog alene genantage et tidligere efternavn, hvis det kan antages, at navnet har været båret med rette.

Personregisterføreren skal ved en ansøgning om genantagelse af et efternavn undersøge, om personen tidligere har båret navnet. Dette gøres f.eks. ved opslag i personregistret eller ved fremlæggelse af relevant attest. Personregisterføreren bør være opmærksom på, om navnet kan antages at have været båret med rette.

Udgangspunktet er, at et i personregistret anført navn har været båret med rette, medmindre sagens oplysninger konkret giver personregisterføreren anledning til at tro andet, f.eks. hvis det af sagen fremgår, at det ønskede navn er blevet ændret ved tvangsrettelse.

Se nærmere om adoptivbørns ret til at bevare eller tage et efternavn efter den oprindelige slægt i punkt 3.14.

Finder personregisterføreren, at navnet tidligere har været båret med rette, meddeles tilladelse til navneændringen.

Ved registreringen af ændringen henvises i anmærkningsrubrikken til § 4, stk. 1, nr. 1, i navneloven. Dette gælder også, selvom navnet f.eks. har været båret som efternavn af ansøgerens oldemor, da grundlaget er, at navnet tidligere med rette har været båret af ansøgeren. Det vil sige, at hvis der er tale om genantagelse af et tidligere båret efternavn, skal der henvises til § 4, stk. 1, nr. 1, i navneloven uanset at navnet også ville kunne tages efter en anden bestemmelse.

3.5. Efternavn på grund af slægtsmæssig tilknytning (forældre, bedsteforældre, olde- og tipoldeforældre)

Navneloven:

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1) [...]

2) Navnet bæres eller har været båret som efternavn af en af ansøgerens forældre, bedsteforældre, oldeforældre eller tipoldeforældre.

3-7) [...]

Stk. 2. Et navn kan dog ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 2-7, hvis det efternavn, der ønskes, er taget i medfør af § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Et navn, der som efternavn bæres eller har været båret af ansøgerens forældre, bedsteforældre, oldeforældre eller tipoldeforældre, kan tages som efternavn, uanset om navnet er beskyttet eller frit.

Dette gælder også for navne, som bæres eller har været båret af de pågældende på grund af ægteskab/samliv, og navne som er erhvervet som nydannede efternavne.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som det pågældende familiemedlem har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få sin mormors efternavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Når en ansøger ønsker et efternavn på grund af slægtsmæssig tilknytning, skal personregisterføreren undersøge, om navnet bæres eller har været båret af slægtsmedlemmet, og om slægtskabet er dokumenteret. Kan slægtskabet ikke dokumenteres ud fra de oplysninger, personregisterføreren allerede har, kan personregisterføreren bede ansøgeren om at fremlægge den nødvendige dokumentation i form af fødsels- og dødsattester, fødsels- og navneattest eller udskrift af kirkebøger for alle led. Om udenlandske attester se punkt 2.2.1.

Der kræves ikke samtykke fra de pågældende familiemedlemmer.

For personer født før Døbsforordningen af 1828 må dokumentation for rette navn ske på en anden måde, f.eks. i form af vielsesattest og dødsattest. Forældrerubrikken på attesten for det yngre slægtsled er således ikke tilstrækkelig dokumentation for navnet.

Ved registreringen af navneændringen eller navngivning henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 4, stk. 1, nr. 2.

3.6. Vurdering af, om et mellemnavn kan blive et efternavn

Navneloven:

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1-2) [...]

3) Navnet er eller har været ansøgerens mellemnavn.

4-7) [...]

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Et navn kan heller ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 3, hvis ansøgerens mellemnavn er taget i medfør af § 11, stk. 1, nr. 4.

Man kan efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3, tage sit nuværende eller et tidligere båret mellemnavn som efternavn. Dette gælder, uanset om navnet er beskyttet eller frit, og uanset om man har slægtsmæssig tilknytning til navnet som efternavn.

Efter § 4, stk. 3, kan man dog ikke tage sit mellemnavn som efternavn, hvis man har fået mellemnavnet i medfør af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4, hvorefter man kan få et godkendt fornavn som mellemnavn. Hvis Tina Michael Hansen har fået mellemnavnet Michael efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4, kan hun altså ikke få Michael som efternavn.

Når en ansøger ønsker sit mellemnavn som efternavn, skal personregisterføreren for det første undersøge, om ansøgeren med rette bærer eller har båret det pågældende navn som mellemnavn.

Personregisterføreren bør her være opmærksom på, om ansøgeren fejlagtigt er registreret med et mellemnavn, der egentlig er et andet fornavn eller et adresseringsmellemnavn. Et sådant andet fornavn eller adresseringsmellemnavn er ikke et mellemnavn, og kan derfor ikke tages som efternavn efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3.

Man skal være opmærksom på, at der ved verificeringen ikke i alle tilfælde er foretaget en egentlig vurdering af, om et navn er et 2., 3. eller 4. fornavn eller et mellemnavn.

Før 1. januar 1962 var der en uhindret adgang til at erhverve et beskyttet efternavn som mellemnavn ved navngivning eller dåb, uanset om familien havde tilknytning til navnet.

Efter 1. januar 1962 bortfaldt reglen om at tillægge børn beskyttede efternavne, som familien ikke allerede bar, som mellemnavn ved navngivning eller dåb. Det var dog muligt frem til 1. april 2006 ved navnebevis at få et mellemnavn, som søskende havde erhvervet som mellemnavn ved navngivning eller navnebevis efter de tidligere navnelove.

For personer, der er navngivet efter de tidligere navnelove med et navn, som både er et godkendt fornavn og et beskyttet efternavn, kan det være vanskeligt at afgøre, om det er personens 2., 3. eller 4. fornavn eller et mellemnavn.

F.eks. Peter Christian Bjørn Hansen, født 1943. Bjørn er et godkendt drengefornavn og et beskyttet efternavn. Bjørn kan således enten være 3. fornavn eller et mellemnavn.

Vurderes det, at Bjørn er et mellemnavn, kan navnet antages som efternavn, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3, og navnet kan videregives til børn og ægtefælle/samlever. Er Bjørn derimod blot 3. fornavn, kan navnet ikke blive et efternavn og ikke videregives til andre.

Personregisterføreren skal i sådanne tilfælde foretage en nærmere vurdering af navnets udbredelse i familien, og for at navnet kan anses for at være et mellemnavn, skal følgende to punkter være opfyldt:

- Navnet har været anvendt som 2. fornavn/mellemnavn i slægten i flere generationer, dvs. mere end én generation, hvoraf mindst én generation skal være født og navngivet før 1. januar 1962, og dermed navngivet efter dagældende regler, og
- der er en formodning for, at navnet har været tænkt anvendt som mellemnavn, idet det bæres af flere søskende, eventuelt også i andre grene af familien.

Eksempel:

Peter Bjørn Hansen (født i 1943) har en far, der hedder Søren Bjørn Hansen (født 1926), der også har søskende, der hedder Bjørn. Peter har 3 søskende, der alle har fået navnet Bjørn. Navnet må anses for at være et mellemnavn i slægten.

Personregisterføreren skal endvidere undersøge, om dette mellemnavn har været båret i medfør af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4, efter 1. april 2006.

Såfremt Familieretshuset foretager en navneændring efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4, meddeles dette til personregisterføreren, der derefter indfører det nye navn i anmærkningsrubrikken. Hvis der er tale om et mellemnavn, der samtidig er et godkendt fornavn, f.eks. Bjørn, bør personregisterføreren derfor undersøge, om navnet eventuelt af Familieretshuset er tilladt som mellemnavn efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4. Tilsvarende gælder for navneafgørelser truffet af Statsforvaltningen før 1. april 2019.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3.

3.7. Stedforælders efternavn

Navneloven:

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1-3) [...]

4) Navnet bæres som efternavn af ansøgerens mors eller fars nuværende eller tidligere ægtefælle, når den pågældende stedfar eller stedmor samtykker. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.

Navnebekendtgørelsen:

§ 9. Navneændring til ægtefælles, samlevers, sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver samtykke fra den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder, jf. § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, § 5, stk. 1 og 2, og § 11, stk. 1, nr. 5-7, i navneloven. Samtykke skal gives ved, at den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder underskriver ansøgningen.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder er afdød ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra afdødes nærmeste slægt. Hvis afdøde ikke efterlader sig nærtstående slægt, kan erklæring afgives af andre, som efter det oplyste har stået afdøde nær. Erklæringen afgives på en blanket, der er godkendt af Familieretshuset.

Man kan få sin nuværende eller tidligere stedforælders efternavn som efternavn, uanset om navnet er beskyttet eller frit, hvis den pågældende stedforælder samtykker heri.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som den pågældende stedforælder har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få sin stedmors efternavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Ved stedforælder forstås ansøgerens mors eller fars nuværende eller tidligere ægtefælle eller samlever, hvis samlivet opfylder eller har opfyldt betingelserne i navnelovens § 5, stk. 2.

Det er ikke et krav, at ansøgeren skal have en bestemt alder. Både børn og voksne kan få deres nuværende eller tidligere stedforælders efternavn.

Samtykket fra stedforælderen skal som udgangspunkt indhentes skriftligt, normalt via den digitale selvbetjeningsløsning eller i særlige tilfælde på en ansøgningsblanket. Hvis det indhentes mundtligt, bør det ske ved, at stedforælderen personligt møder for personregisterføreren, og personregisterføreren skal i sådanne tilfælde gøre notat herom, gerne i anmærkningsrubrikken.

Er stedforælderen død, er det alene muligt at få dennes efternavn, hvis dette må antages at stemme med afdødes ønske.

Ansøgeren skal i sådanne sager indhente en skriftlig erklæring fra afdødes nærmeste slægt på en særlig blanket, som findes på borger.dk.

Nærmeste slægt er i disse tilfælde ægtefælle og børn, og hvis afdøde ikke efterlader sig ægtefælle eller børn; forældre og søskende. Som udgangspunkt skal der indhentes samtykke fra samtlige medlemmer af

den nærmeste slægt, der skal bekræfte, at det er i overensstemmelse med afdødes ønske at ansøgeren får det pågældende efternavn.

Hvis den afdøde stedforælder ikke efterlader sig nærmeste slægt, kan erklæring afgives af andre, som efter det oplyste har stået afdøde nær.

Er det et barn, der skal have sin stedforælders efternavn som efternavn, skal personregisterføreren være opmærksom på reglerne om samtykke/erklæring fra børn, forældremyndighedsindehaver(e) og høring af en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, se herom punkt 6.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 4, stk. 1, nr. 4.

3.8. Plejeforælders efternavn

Navneloven:

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1-4) [...]

5) Navnet bæres som efternavn af ansøgerens nuværende eller tidligere plejemor eller plejefar, og den pågældende samtykker.

Navnebekendtgørelsen:

§ 9. Navneændring til ægtefælles, samlevers, sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver samtykke fra den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder, jf. § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, § 5, stk. 1 og 2, og § 11, stk. 1, nr. 5-7, i navneloven. Samtykke skal gives ved, at den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder underskriver ansøgningen.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder er afgået ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra afdødes nærmeste slægt. Hvis afdøde ikke efterlader sig nærtstående slægt, kan erklæring afgives af andre, som efter det oplyste har stået afdøde nær. Erklæringen afgives på en blanket, der er godkendt af Familieretshuset.

Man kan tage sin plejeforælders efternavn som efternavn, uanset om det er beskyttet eller frit, hvis plejeforælderen samtykker heri.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som den pågældende plejeforælder har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få sin plejemors efternavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Ved en plejeforælder forstås en person, der efter kommunens afgørelse har eller har haft ansøgeren i pleje. Kan der ikke fremlægges plejetilladelse fra kommunen, skal ansøgeren inden sit fyldte 18. år have haft fælles bopæl med den pågældende plejeforælder i mindst tre år, før der kan antages at være tale om et plejeforhold. Den fælles bopæl kan dokumenteres ved udskrift fra CPR.

Det er ikke et krav, at ansøgeren skal have en bestemt alder på ansøgningstidspunktet. Både børn og voksne kan få deres nuværende eller tidligere plejeforælders efternavn.

Samtykket fra plejeforælderen skal som udgangspunkt indhentes skriftligt, normalt via den digitale selvbetjeningsløsning eller i særlige tilfælde på en ansøgningsblanket. Hvis det indhentes mundtligt, bør

det ske ved plejeforælders personlige fremmøde for personregisterføreren, og personregisterføreren skal i sådanne tilfælde gøre notat herom, gerne i anmærkningsrubrikken.

Er plejeforælderen død, kan ansøgeren alene få plejeforælders efternavn som efternavn, hvis det må antages at være stemmende med den afdøde plejeforælders ønske. Om fremgangsmåden i sådanne sager henvises til punkt 3.7 om stedforældre.

Er det et barn, der skal have sin plejeforælders efternavn som efternavn, skal personregisterføreren være opmærksom på reglerne om samtykke/erklæring fra børn, forældremyndighedsindehaver(e) og høring af en forælder/forældre, der ikke har del i forældremyndigheden. Der henvises i denne forbindelse til punkt 6.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 4, stk. 1, nr. 5.

3.9. Efternavn med kønsbestemt endelse (f.eks. -ski og -ska)

Navneloven:

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1-5) [...]

6) Navnet er et efternavn, som ansøgeren har ret til efter de øvrige bestemmelser i dette kapitel, med ændring af en kønsbestemt endelse af dette efternavn, hvis navnet har tradition i en kultur, som tillader dette.

Efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 6, kan man få kønsbøjning af et efternavn, man i øvrigt har ret til at tage efter navnelovens kapitel 1, uanset om navnet er beskyttet eller frit.

Det er Familieretshuset, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal videresende sagen til Familieretshuset.

Det er en betingelse, at navnet har tradition i en kultur, der tillader sådanne kønsbøjninger. Navneskikken kendes bl.a. i Polen (kvinder har endelsen -a og mænd endelsen -i), Grækenland (-ou, -u eller -i for kvinder og -is for mænd) og Tjekkiet (-ova for kvinder og -il for mænd).

En liste over en række kulturer, der anvender denne særlige navnetradition og navneskikkens konkrete udformning i den pågældende kultur, findes på Familieretshusets hjemmeside: www.familieretshuset.dk.

Hvis en ansøger henviser til en kultur, som ikke er anført på listen, og Familieretshuset er i tvivl om denne kulturs navneskik eller om det ønskede navns oprindelse, er det Familieretshusets opgave som en del af sagens oplysning at få undersøgt/bekræftet navnets oprindelse og navneskikkens indhold i den pågældende kultur.

Bestemmelsen omfatter ikke patronymnavne taget i medfør af navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 og 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Man kan altså ikke få kønsbøjning af Jakobssøn erhvervet i medfør af navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Det ansøgte navn skal være kønskorrekt i forhold til den, der skal bære navnet. Undtagelse herfra kan gøres, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn, jf. punkt 5.5.

Hvis ansøgningen imødekommes, indfører Familieretshuset ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

3.10. Efternavn på baggrund af samtykke fra samtlige bærere af navnet

Navneloven:

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1-6) [...]

7) Ansøgeren har kendskab til og har indhentet samtykke fra alle, der her i landet bærer navnet som efternavn.

Navnebekendtgørelsen:

§ 10. Ved ansøgning om navneændring efter § 4, stk. 1, nr. 7, i navneloven skal ansøgeren fremlægge skriftligt samtykke fra samtlige bærere af navnet her i landet på en blanket, der er godkendt af Familieretshuset.

§ 11. Bestemmelserne i forvaltningsloven og offentlighedsloven om aktindsigt finder ikke anvendelse på oplysninger, der er indhentet fra Det Centrale Personregister (CPR) som led i behandlingen af sager efter lovens § 4, stk. 1, nr. 7, og som vedrører andre end ansøgeren.

Efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 7, kan man få et beskyttet navn, hvis alle, der bærer navnet, samtykker heri.

Det er Familieretshuset, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal videresende sagen dertil.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne erhvervet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Man kan altså ikke ved at fremlægge samtykke fra alle, der hedder Jensdatter, få dette navn som efternavn efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 7.

Det er ansøgeren selv, der skal have kendskab til og fremlægge samtykke fra samtlige bærere af navnet i Danmark.

Samtykket skal gives fra hver enkelt på en af Familieretshuset godkendt blanket, som kan findes på borger.dk.

Bæres navnet af børn, der er fyldt 12 år, skal der indhentes selvstændigt skriftligt samtykke fra disse.

Findes navnet både i hun- og hankønsform, skal der indhentes samtykke fra alle bærere af navnet i både han- og hunkønsformen. Dette gælder også for navne, der findes med å og med aa, idet dette anses for at være det samme bogstav.

Et bindestregsefternavn, f.eks. "Hald-Jensen", anses i forhold til navneloven som ét efternavn og som et andet efternavn end "Hald" og "Jensen". En person, der ønsker navnet "Hald-Jensen" som efternavn, skal derfor kun indhente samtykke fra personer, der hedder "Hald-Jensen" og ikke fra personer, der hedder "Hald" eller "Jensen". Ønsker en person at hedde "Hald" til efternavn, skal der alene indhentes samtykke fra personer, der hedder "Hald" til efternavn og ikke fra personer, der hedder "Hald-Jensen".

Familieretshuset skal ved søgning i CPR sikre, at der foreligger skriftligt samtykke fra samtlige bærere.

For at undgå at det er Familieretshuset, der udfører eller skaber grundlag for det opsøgende arbejde, er det i navnebekendtgørelsens § 11 fastsat, at bestemmelserne om aktindsigt i forvaltningsloven og offentlighedsloven ikke finder anvendelse på oplysninger, der er indhentet fra CPR som led i behandlingen

af disse sager. Når Familieretshuset således har søgt på navnet i CPR, er Familieretshuset altså ikke forpligtet til at udlevere navne og adresser på de, der ikke har beskyttet navn og adresse, til ansøgeren.

Hvis ansøgningen imødekommes, indfører Familieretshuset ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

3.11. Ægtefælles eller samlevers efternavn (inkl. afdøde ægtefælles eller samlevers efternavn)

Navneloven:

§ 5. Ønsker ægtefæller samme efternavn, kan den ene ægtefælle med den anden ægtefælles samtykke tage dennes efternavn, medmindre navnet er taget i medfør af § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 2. Det samme gælder personer, der ikke er gift, men som erklærer, at de lever i et ægteskabslignende forhold, og som enten har levet sammen i mindst 2 år eller har fælles børn under 18 år, der har eller skal have navnet som efternavn.

Stk. 3. Social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om samtykke, jf. stk. 1 og 2. Social- og ældreministeren kan, hvor særlige grunde taler herfor, undtage fra kravet om samtykke i stk. 1 og 2.

Navnebekendtgørelsen:

§ 9. Navneændring til ægtefælles, samlevers, sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver samtykke fra den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder, jf. § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, § 5, stk. 1 og 2, og § 11, stk. 1, nr. 5-7, i navneloven. Samtykke skal gives ved, at den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder underskriver ansøgningen.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder er afgået ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra afdødes nærmeste slægt. Hvis afdøde ikke efterlader sig nærtstående slægt, kan erklæring afgives af andre, som efter det oplyste har stået afdøde nær. Erklæringen afgives på en blanket, der er godkendt af Familieretshuset.

Man kan tage sin ægtefælles eller samlevers efternavn, uanset om navnet er beskyttet eller frit, hvis den pågældende ægtefælle/samlever samtykker heri.

Bestemmelsen omfatter også registrerede partnere.

Man kan efter denne bestemmelse tage sin ægtefælles eller samlevers efternavn, uanset at ægtefællen/samleveren, der giver navnet videre, har erhvervet navnet ved et tidligere ægteskab eller samliv.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne erhvervet i medfør af navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 5, stk. 1. Der henvises til punkt 3.12. Jens Gunnarsøn, der har erhvervet navnet Gunnarsøn efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1, og er gift med Susanne Hansen, kan altså ikke videregive Gunnarsøn til Susanne efter navnelovens § 5.

Det er et krav, at ægtefællerne/det samlevende par ved navneændringen får samme efternavn.

For ægtefæller gælder, at der skal fremlægges vielsesattest samt skriftligt samtykke normalt via den digitale selvbetjeningsløsning eller i særlige tilfælde på en ansøgningsblanket fra den ægtefælle, der videregiver navnet. Samtykke gives ved, at ægtefællen, der videregiver sit navn, underskriver navneansøgningen. I helt særlige situationer kan samtykket afgives mundtligt ved ægtefællens personlige fremmøde for personregisterføreren, og personregisterføreren skal i sådanne sager gøre notat herom.

For samlevende gælder, at de enten skal have boet sammen i mindst to år eller have fælles børn under 18 år, som har eller skal have det pågældende navn som efternavn, jf. § 5, stk. 2, i navneloven.

De samlevende skal erklære, at de lever i et ægteskabslignende forhold. Dette krav er indført for at undgå, at studiekammerater og lignende, der bor sammen, tager hinandens efternavne. Erklæringen afgives digitalt eller på en af Familieretshuset godkendt blanket, der findes på borger.dk.

Som udgangspunkt lægges erklæringen til grund, og kun såfremt der er tvivl om erklæringens rigtighed, bør personregisterføreren ved opslag i CPR kontrollere, at ansøgerne rent faktisk har været tilmeldt den samme adresse i mindst to år.

Som dokumentation for, at der er tale om fælles børn, lægges oplysningerne i personregisteret/CPR til grund, og ellers fremlægges fødsels- og dåbsattest eller fødsels-, navne- og personattest for barnet.

Endelig skal der fremlægges samtykke fra den, der videregiver navnet. Dette gøres ved, at den pågældende samlever underskriver navneansøgningen. Om undtagelse herfra henvises til det ovenfor beskrevne om ægtefæller.

Bestemmelsen om ugifte samlevende i navnelovens § 5, stk. 2, gælder også for samlevende af samme køn, der opfylder betingelserne nævnt ovenfor.

Er ægtefællen eller samleveren død, er det alene muligt at få dennes efternavn, hvis det må antages at stemme med afdødes ønske.

Ansøgeren skal i sådanne sager indhente en skriftlig erklæring fra afdødes nærmeste slægt på en særlig blanket, som findes på borger.dk.

Nærmeste slægt er i disse tilfælde børn, og hvis afdøde ikke efterlader sig børn; forældre og søskende. Som udgangspunkt skal der indhentes samtykke fra samtlige nærmeste pårørende, der skal bekræfte, at det er i overensstemmelse med afdødes ønske, at ansøgeren får det pågældende efternavn.

Hvis den afdøde ægtefælle eller samlever ikke efterlader sig nogen nærmeste pårørende, kan erklæring afgives af andre, som efter det oplyste har stået afdøde nær.

For at få sin afdøde samlevers efternavn, skal betingelserne i navnelovens § 5, stk. 2, tillige være opfyldte. Det vil sige, at ansøgeren på tidspunktet for dødsfaldet skal have boet sammen med afdøde i mindst to år eller have børn med afdøde under 18 år, der har eller skal have navnet som efternavn. Navneændringen registreres med henvisning til navnelovens § 5, stk. 1, for så vidt angår gifte og navnelovens § 5, stk. 2, for så vidt angår ugifte samlevende.

Det er ikke muligt at få sin fraskilte ægtefælles efternavn eller at tage navn efter en person, man har ophævet samlivet med.

3.12. Patronymnavne

Navneloven:

§ 7. Som efternavn kan endvidere tages

- 1) en af forældrenes fornavn med tilføjelsen -søn eller -datter,
- 2) en af forældrenes fornavn med en anden tilføjelse, der viser slægtskabet, hvis navnet har tradition i en kultur, som tillader dette, eller

3) en af forældrenes, bedsteforældrenes eller ægtefællens fornavn, hvis navnet har tradition i en kultur, som ikke skelner mellem for- og efternavn. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 2. Et efternavn efter stk. 1, nr. 1 og 2, må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. 1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

Stk. 3. Social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om de i stk. 1 nævnte forhold.

3.12.1. Danske patronymnavne (-søn og -datter)

Efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1, kan man tage en af sine forældres fornavne med tilføjelsen -søn eller -datter som efternavn.

Patronymnavnet skal være kønskorrekt i forhold til den, der skal bære navnet, jf. navnelovens § 7, stk. 2. Ønskes der et patronymnavn for en pige/kvinde, skal tilføjelsen (endelsen på navnet) derfor være -datter, og for en dreng/mand skal endelsen være -søn. Der kan gøres undtagelse fra dette krav, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn, jf. punkt 5.5.

Det er også muligt efter denne bestemmelse at få endelsen -ssøn eller -sdatter, medmindre det pågældende fornavn ender på bogstaverne s, x eller z.

Som eksempler på navne, der kan tages, kan nævnes Pedersøn, Pederssøn, Anderssøn og Fatimasdatter. Som eksempler på navne, der ikke kan tages, kan nævnes Andersssøn og Dorissdatter.

Der henvises til anmærkningsrubrikken til navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

3.12.2. Udenlandske patronymnavne (f.eks. islandske: -dottir og -søn samt muslimske Al og El)

Efter § 7, stk. 1, nr. 2, i navneloven kan man tage en af sine forældres fornavne med en anden tilføjelse end -søn og -datter, der viser slægtskabet, hvis det pågældende fornavn har tradition i en kultur, som tillader dette.

Det er efter denne bestemmelse muligt at tilføje både forstavelser og endelser.

Efter denne bestemmelse kan man f.eks. følge islandsk navnetradition og tage en af sine forældres fornavne med tilføjelsen -søn eller -dóttir. Hvis fornavnet har tradition i Island, f.eks. vil man kunne få navnet Björksdóttir, hvis ens mor hedder Björk.

Man kan også følge muslimsk navneskik og tage en af sine forældres fornavne med tilføjelsen (forstavelsen) El- eller Al- (kan også være uden bindestreg)., hvis fornavnet har tradition i et muslimsk land. Eksempelvis vil man kunne få navnet Al-Muhammed, hvis ens far hedder Muhammed.

Det er ikke afgørende, om den forælder, hvis fornavn man ønsker i patronymnavnet, selv stammer fra den pågældende kultur. Afgørende er kun, om det fornavn, forælderen bærer, har tradition i den pågældende kultur, hvorfra en navneskik som omfattet af § 7, stk. 1, nr. 2, ønskes anvendt.

Ved anvendelsen af bestemmelsen skal personregisterføreren tage hensyn til grammatikken fra det land, hvorfra en navneskik ønskes anvendt. Ved dannelsen af et islandsk patronymnavn skal der således tages højde for islandsk ejefald. Dette betyder f.eks., at en person, der har en far, der hedder Hjörtur, skal have patronymet Hjartardóttir eller Hjartarson. Det vil af ansøgningen fremgå, hvilken stavemåde ansøgeren ønsker, og hvis personregisterføreren er i tvivl om korrektheden heraf, kan personregisterføreren enten

anmode ansøgeren om at fremlægge dokumentation herfor, f.eks. i form af en erklæring fra den islandske ambassade i Danmark eller selv rette henvendelse til den islandske ambassade.

Et navn givet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 2, skal være kønskorrekt i forhold til den, der skal bære navnet, jf. lovens § 7, stk. 2. Der kan gøres undtagelse fra dette krav, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn, jf. punkt 5.5.

Er personregisterføreren i tvivl, om et fornavn har tradition i en kultur, hvis navneskik ønskes anvendt, om selve navneskikkens indhold eller om kønsbetegnelsen i den pågældende navneskik, bør personregisterføreren rette henvendelse til Familieretshuset eller den danske repræsentation i det pågældende land.

3.13. En slægtnings, ægtefælles eller samlevers fornavn som efternavn (ikke patronymnavne)

Navneloven:

§ 7. Som efternavn kan endvidere tages
1-2) [...]
3) en af forældrenes, bedsteforældrenes eller ægtefællens fornavn, hvis navnet har tradition i en kultur, som ikke skelner mellem for- og efternavn. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.

Efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 3, kan man tage en forælders, bedsteforælders, ægtefælles eller samlevers fornavn som efternavn, hvis det pågældende navn har tradition i en kultur, der ikke skelner mellem for- og efternavn.

Det er Familieretshuset, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal videresende sagen til Familieretshuset.

Efter denne bestemmelse kan man følge den navneskik, hvorefter der ikke skelnes mellem for- og efternavn. Dette er bl.a. tilfældet for visse lande i Asien (f.eks. Sri Lanka), visse muslimske lande (f.eks. Iran og Irak) og visse ikke-muslimske afrikanske lande (f.eks. Republikken Congo). I disse lande får børn ofte et eget fornavn efterfulgt af farens og farfarens fornavne, og i nogle lande får kvinden ved ægteskab mandens fornavn som efternavn. Bestemmelsen er dog udformet kønsneutralt, så det vil derfor være muligt for navne med tradition i den nævnte navneskik at erhverve fornavn efter både mandlige og kvindelige familiemedlemmer.

Bestemmelsen gælder som anført ovenfor også for samlevende, som opfylder betingelserne i navnelovens § 5, stk. 2.

Det er ikke afgørende, om den person, hvis fornavn ønskes som efternavn, selv stammer fra den pågældende kultur. Afgørende er kun, om det fornavn, der ønskes båret som efternavn, har tradition i den pågældende kultur, hvorfra en navneskik som omfattet af § 7, stk. 1, nr. 3, ønskes anvendt.

På Familieretshusets hjemmeside: www.familieretshuset.dk findes en oversigt over en række navne, som har tradition i en kultur, som ikke skelner mellem for- og efternavn. Familieretshuset bør derfor i disse sager undersøge, om det pågældende navn er på denne liste.

Er navnet ikke på listen, og er Familieretshuset i tvivl om, hvorvidt et fornavn har tradition i en kultur, hvis navneskik ønskes anvendt eller om selve navneskikkens indhold, skal Familieretshuset som led i sagens oplysning undersøge, om dette er tilfældet. Hvis ansøgningen imødekommes, indfører Familieretshuset ændringen i CPR med advis til personregisterføreren, og navnet sættes på ovenfor nævnte liste.

3.14. Efternavn ved og efter en adoption og efter en ophævelse af en adoption

Navneloven:

§ 9. Ved adoption erhverver adoptivbarnet adoptantens eller adoptanternes efternavn efter reglerne i § 1. Det kan dog i adoptionsbevillingen bestemmes, at barnet skal beholde sit hidtidige efternavn.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 gælder også, hvis barnet er adopteret ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes i henhold til adoptionslovens § 28, stk. 2.

Stk. 3. Et adoptivbarn har ret til at tage et efternavn såvel efter adoptantens eller adoptanternes slægt som efter sin oprindelige slægt i medfør af bestemmelserne i dette kapitel.

Stk. 4. Ved ophævelse af et adoptivforhold bevarer barnet retten til et efternavn, der er erhvervet på grundlag af adoption.

3.14.1. Ved adoption

Familieretshuset eller Ankestyrelsen udfærdiger adoptionsbevilling:

Hvis andet ikke er anført i adoptionsansøgningen, erhverver adoptivbarnet ved adoptionen adoptantens eller adoptanternes (adoptivmorens) efternavn.

Det er Familieretshuset eller Ankestyrelsen, der i forbindelse med behandlingen af adoptionssagen registrerer eller tager stilling til adoptantens/adoptanternes ønske om barnets navn.

Adoptivbarnet kan også beholde sit oprindelige efternavn, jf. navnelovens § 9, stk. 1, 2. pkt., tage det oprindelige efternavn som mellemnavn, jf. § 11, stk. 1, nr. 2, eller bære det oprindelige efternavn og adoptanten/adoptanternes efternavn forbundet med bindestreg, jf. § 8, stk. 1.

Samtidig med en adoption registrerer Familieretshuset eller Ankestyrelsen barnets navn i CPR med advis til personregisterføreren.

Umiddelbar anerkendelse af udenlandske adoptioner:

Hvis adoptionen er gennemført ved en udenlandsk adoptionsafgørelse, der umiddelbart anerkendes her i landet, udfærdiger Familieretshuset ikke en dansk adoptionsbevilling. Familieretshuset bekræfter skriftligt over for forældrene, at den udenlandske adoptionsafgørelse anerkendes her i landet, og barnet betragtes som adopteret ved den udenlandske afgørelse.

Når Familieretshuset har anerkendt adoptionen, indberetter Familieretshuset oplysninger herom til CPR, herunder oplysning om det navn barnet bærer ifølge den udenlandske afgørelse.

Ønskes barnet tillagt et andet navn end det, der fremgår af den udenlandske adoption, må dette ske efter navnelovens regler ved ansøgning til personregisterføreren. Det er vigtigt, at personregisterføreren i disse tilfælde sikrer sig, at forældrene har modtaget et anerkendelsesbrev fra Familieretshuset, eller at Familieretshuset har adviseret personregisterføreren, inden navneændringen foretages.

På Ankestyrelsens hjemmeside, www.ast.dk, findes en liste over, hvilke landes adoptionsafgørelser der anerkendes umiddelbart i Danmark.

3.14.2. Efter adoption

Efter navnelovens § 9, stk. 3, kan en person, der er adopteret, altid tage navn efter både den oprindelige slægt og adoptantens/adoptanternes slægt. Dette gælder både ved adoptioner af danske og udenlandske børn.

Ønsker adoptivbarnet efter adoptionen at tage navn efter adoptantens/adoptanternes slægt, sker dette efter de almindelige regler. Personregisterføreren skal i disse sager anvende navnelovens almindelige regler, f.eks. § 4 om efternavne og § 11 om mellemnavne og henvise hertil ved registreringen i personregistret.

Ønsker adoptivbarnet efter adoptionen at tage navn efter den oprindelige slægt, skal personregisterføreren først undersøge, om der er fremlagt dokumentation for adoptionen (adoptionsbevilling eller meddelelse om anerkendelse af en udenlandsk adoption) og dokumentation for den oprindelige slægt. Herefter kan adoptivbarnet efter navnelovens § 9, stk. 3, få et navn, som adoptivbarnet ville kunne få, hvis det ikke var bortadopteret, dvs. hvis navnet ville kunne tillades efter navnelovens andre bestemmelser. Ønsker et adoptivbarn således at få sin oprindelige mormors efternavn, vil navneændringen kunne imødekommes efter navnelovens § 9, stk. 3, jf. § 4, stk. 1, nr. 2.

Efterkommere af adoptivbarnet kan ikke tage mellem- eller efternavne fra adoptivbarnets oprindelige slægt, medmindre adoptivbarnet bærer eller har båret navnet, før eller efter det blev bortadopteret.

Personregisterføreren registrerer i et sådant tilfælde navneændringen i personregistret med henvisning til § 9, stk. 3, jf. § 4, stk. 1, nr. 2.

3.14.3. Efter ophævelse af adoption

Efter § 9, stk. 4, bevarer adoptivbarnet ved en ophævelse af adoptionen retten til et efternavn, der er erhvervet på grundlag af adoptionen.

Dette følger også af bestemmelsen i navnelovens § 4, stk. 1, nr. 1, og efter lovens § 11, stk. 1, nr. 1, gælder det samme for eventuelle mellemnavne erhvervet på grundlag af adoptionen.

Afgørende er derfor kun, om adoptivbarnet bærer eller har båret det pågældende mellem- eller efternavn.

Adoptivbarnet vil derimod ikke efter en ophævelse af adoptionen kunne få navne efter adoptantens/adoptanternes slægt, som adoptivbarnet ikke bærer eller har båret.

3.15. Flerleddede efternavne, herunder bindestregsefternavne

Navneloven:

§ 8. To navne, der hver for sig kan tages som efternavn, kan sammen tages som efternavn, hvis navnene forbindes med bindestreg.

Stk. 2. Et efternavn, der består af flere navne forbundet med bindestreg, anses i forhold til lovens øvrige bestemmelser som ét efternavn.

Stk. 3. Den, der bærer et efternavn bestående af flere navne forbundet med bindestreg, kan bortkaste et af de pågældende navne.

Stk. 4. Den, der bærer et efternavn bestående af flere navne, der ikke er forbundet med bindestreg, kan bortkaste et af de pågældende navne. Social- og ældreministeren kan fastsætte regler, der gør undtagelse fra bestemmelsen i 1. pkt.

Baggrunden for, at der benyttes betegnelsen flerleddet efternavn, er, at denne betegnelse både dækker bindestregsefternavne (f.eks. Hald-Jensen) og de såkaldte dobbelte efternavne uden bindestreg, som f.eks. ”Castillo Morales”.

Personer med baggrund i et spansk-talende land vil ofte bære et såkaldt ”dobbelt efternavn” uden bindestreg, f.eks. Ana Maria Castillo Morales. For sådanne dobbelte efternavne gælder, at de samlet er at anse for ét efternavn. Et barn af en person med et dobbelt efternavn kan altså også tildeles dette dobbelte

efternavn, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 2. Om opsplitning af sådanne dobbelte efternavne henvises til punkt 3.15.2.

Også et bindestregsefternavn er at anse for ét samlet efternavn.

Flerleddede efternavne, hvori der indgår et forholdsord, som f.eks. de Jensen, Von-Hansen og Al Muhammed, opfattes ikke som et efternavn bestående af to selvstændige led, idet forholdsord ikke kan udgøre et "navn" og derfor ikke i henhold til navneloven betragtes som et selvstændigt led. Dette beskrives nærmere nedenfor.

3.15.1. Erhvervelse af et flerleddet efternavn

Indledningsvist bemærkes, at man kan tage et flerleddet efternavn efter navnelovens §§ 1, 2, 4, 5, 9 og 11, hvis betingelserne herfor er opfyldte, og det pågældende navn bæres af en af de i disse bestemmelser nævnte personer.

Herudover kan man efter navnelovens § 8, stk. 1, som bindestregsefternavn tage to navne, som man hver for sig kan tage som efternavn.

Personregisterføreren skal altså ved en ansøgning om erhvervelse af et bindestregsefternavn undersøge, om den, der skal bære navnet, efter navnelovens øvrige bestemmelser ville kunne tage navnene som efternavn hver for sig. Man vil f.eks. kunne tage sin oldemors efternavn og sin tipoldefars efternavn forbundet med bindestreg.

Vil erhvervelse af det ene eller begge efternavne hver for sig kræve Familieretshusets tilladelse, skal personregisterføreren sende sagen til Familieretshuset.

Man kan efter § 8, stk. 1, kun erhverve to navne forbundet med bindestreg. Man kan altså ikke få mere end to led i et bindestregsefternavn. Man kan f.eks. ikke få Hald-Jensen-Hansen som efternavn.

Man kan heller ikke efter § 8, stk. 1, erhverve et dobbelt efternavn uden bindestreg som f.eks. Castillo Morales, medmindre man har en tilknytning til det dobbelte efternavn efter navnelovens §§ 1, 2, 4, 5, 9 eller 11.

Kan ansøgningen imødekommes, registrerer personregisterføreren ændringen i personregistret og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 8, stk. 1, jf. den eller de bestemmelser med henvisning til hvilke ansøgeren ville kunne få efternavnene hver for sig.

3.15.2. Opsplitning af et flerleddet efternavn

Opsplitning af bindestregsefternavn:

Efter navnelovens § 8, stk. 3, kan en person, der bærer et bindestregsefternavn, opsplitte dette og bære det ene navn som efternavn, uanset vedkommende ikke i øvrigt har en sådan tilknytning til navnet, at det ville kunne tages som efternavn.

Afgørende er altså kun, at personen bærer navnet som en del af et bindestregsefternavn.

En person, der hedder Hald-Jensen, kan altså efter § 8, stk. 3, få navnet Hald som efternavn.

Den anden del af bindestregsefternavnet kan personen bortkaste eller bære som mellemnavn, jf. navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2.

Bestemmelsen finder også anvendelse på de meget få bindestregsefternavne, der har mere end to led.

Med "navn" menes et selvstændigt navneled. Forholdsord som f.eks. "de", "von", "Al" m.v. er ikke et navn. Ønsker en person med efternavnet de-Jensen at opsplitte sit navn, kan personen derfor alene bevare Jensen som efternavn. Personen kan ikke bevare "de" som selvstændigt mellem- eller efternavn eller kombinere det med et andet navn.

Personregisterføreren registrerer navneændringen i personregistret og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 8, stk. 3.

Opsplitning af et dobbelt efternavn uden bindestreg:

Personer, der bærer et dobbelt efternavn uden bindestreg, som f.eks. Castillo Morales, kan opsplitte dette efter navnelovens § 8, stk. 4, og bære det ene af navneleddene som efternavn, uanset vedkommende ikke i øvrigt har en sådan tilknytning til navnet, at det ville kunne tages som efternavn.

Afgørende er altså kun, om personen bærer navnet som en del af det dobbelte efternavn.

En person, der hedder Castillo Morales som dobbelt efternavn, kan altså efter § 8, stk. 4, 1. pkt., få Castillo som efternavn alene.

Den anden del af det dobbelte efternavn kan personen bortkaste eller bære som mellemnavn, jf. navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2.

Den del af det dobbelte efternavn, der ønskes bevaret, må ikke være et uselvstændigt led, herunder et forholdsord som f.eks. "de", "von", "Al" eller lignende. Ønsker en person med efternavnet Al Muhammed således at opsplitte efternavnet, kan personen alene bevare Muhammed som efternavn. Personen kan ikke få "Al" som hverken mellem- eller efternavn eller i kombination med et andet navn.

Personregisterføreren registrerer navneændringen og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 8, stk. 4.

3.16. Nydannet efternavn

Navneloven:

- § 6. Navne, der ikke bæres som efternavn her i landet, kan tages som efternavn, medmindre navnet
- 1) let kan forveksles med et beskyttet efternavn, jf. § 3,
 - 2) indgår i eller let kan forveksles med navnet på et selskab, en forening, et varemærke eller lignende, som er anmeldt efter stk. 2,
 - 3) er et almindeligt kendt kunstnernavn, som er anmeldt efter stk. 2, eller let kan forveksles hermed,
 - 4) er navnet på en almindeligt kendt udenlandsk eller historisk person eller let kan forveksles hermed,
 - 5) er et egentligt fornavn,
 - 6) er uegnet til at blive anvendt som efternavn her i landet eller
 - 7) er upassende eller kan vække anstød.

Stk. 2. Den, der er berettiget til et af de i stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte navne, kan anmelde dette til Familieretshuset. Familieretshuset offentliggør en liste over navne, der anmeldes efter 1. pkt.

Efter navnelovens § 6 kan man tage et navn som efternavn, hvis navnet ikke bæres som efternavn her i landet og ikke falder ind under navnelovens § 6, stk. 1, nr. 1-7.

Det er Familieretshuset, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal sende sagen til Familieretshuset.

Familieretshuset skal indledningsvist som led i sagens oplysning undersøge, om det ansøgte navn aktuelt allerede bæres her i landet (undtaget Færøerne og Grønland) eller af personer med domicil i Danmark.

Det, at der findes potentielle bærere til navnet, gør ikke, at navnet aktuelt bæres her i landet, og dette blokerer altså ikke for, at navnet kan erhverves efter navnelovens § 6. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvor det af CPR fremgår, at der er en afdød, der bar det ansøgte navn, og denne afdøde har efterkommere, der ville kunne erhverve navnet, men ikke aktuelt bærer det.

Hvis et kønsbøjet efternavn, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 6, bæres her i landet af én person i f.eks. hunkønsformen, er dette til hinder for, at andre tager navnet i hankønsformen, da der er tale om det samme navn.

Bogstaverne å og aa anses for at være det samme bogstav. Beskyttede efternavne med aa er derfor til hinder for, at andre tager navnet med å, og beskyttede efternavne med å er til hinder for, at andre tager navnet med aa.

Bæres det ansøgte navn her i landet, kan Familieretshuset på denne baggrund afslå ansøgningen.

For at et navn kan tillades som nydannet efternavn, skal en række betingelser være opfyldt:

- Navnet må ikke let kunne forveksles med et beskyttet efternavn. Der skal herved lægges vægt på, om navnet enten ved udtale eller stavemåde kan forveksles med et beskyttet navn, jf. § 3 i navneloven. Til brug for vurderingen af, hvorvidt et nydannet efternavn kan forveksles med et allerede beskyttet efternavn, anvendes opslag i CPR.
- Navnet må ikke indgå i eller let kunne forveksles med navnet på et selskab, en forening, et varemærke eller lignende, som er anmeldt efter § 6, stk. 2, i navneloven. Navne anmeldt efter denne bestemmelse fremgår af en liste på Familieretshusets hjemmeside.
- Navnet må ikke være eller let kunne forveksles med et almindeligt kendt kunstnernavn, som er anmeldt efter § 6, stk. 2. Navne anmeldt efter denne bestemmelse fremgår af en liste på Familieretshusets hjemmeside.
- Navnet må ikke være eller let kunne forveksles med navnet på en almindeligt kendt udenlandsk eller historisk person. Navne som Tordenskjold, Hamlet, Chaplin og Kafka vil således ikke kunne tages som nye efternavne.
- Navnet må ikke være et egentligt fornavn. Det forekommer, at et navn både bruges som for- og efternavn. Hvis navnet også har karakter af efternavn og mest er anvendt som efternavn, eventuelt i andre europæiske lande, kan navnet også tillades som efternavn.
- Navnet må ikke være uegnet til at blive anvendt som efternavn her i landet. Afgørelsen af, om et nydannet navn er uegnet til at blive anvendt som efternavn her i landet, beror på en helhedsvurdering af, om navnet kan skrives og udtales i Danmark, og af om det i den forbindelse kan antages, at ordet vil kunne fungere nogenlunde hensigtsmæssigt som en betegnelse for bestemte personer i forhold til offentlige myndigheder og andre private. Navnet skal kunne skrives med latinske bogstaver og andre skriftsystemer eller tegn, herunder tal, kan ikke indgå i navnet. Navnet skal følge almindelig dansk retstavning og med en vis rimelighed kunne udtales på dansk. Et navn som eks. udelukkende består af konsonanter vil således ikke kunne tillades. Forholdsord som ”fra”, ”til”, ”von” eller ”de” vil heller ikke kunne tillades.
- Navnet må ikke være upassende eller kunne vække anstød. Der er tale om en vurdering af, hvordan navnet må antages at kunne påvirke andre end den, der ønsker navnet. Vurderingen vil således være uafhængig af den pågældende ansøgers personlige forhold, herunder hvorvidt den pågældende selv oplever ordet som anstødeligt eller upassende.

Imødekommes ansøgningen, indfører Familieretshuset ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

3.17. Udenlandske navngivninger og navneændringer for herboende udenlandske statsborgere

Navneloven:

§ 24. En udenlandsk statsborger kan efter ansøgning få navneændring i overensstemmelse med en navngivning eller navneændring foretaget i henhold til lovgivningen i statsborgerskabslandet, medmindre andet er bestemt i medfør af § 25, stk. 2 eller 3. Et navn kan dog ikke tages i medfør af 1. pkt., hvis det er upassende eller kan vække anstød, eller hvis det er uegnet til at blive anvendt som navn her i landet.

Stk. 2. Social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for navneændringer efter stk. 1.

Efter denne bestemmelse kan en navngivning eller navneændring foretaget i udlandet for en udenlandsk statsborger ligeledes gennemføres som en navneændring efter dansk ret.

Det er Familieretshuset, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal sende sagen til Familieretshuset.

Bestemmelsen er en modifikation til domicilprincippet, hvorefter personer, der har domicil i Danmark, alene kan blive navngivet og få foretaget navneændringer efter den danske navnelov.

Bestemmelsen finder også anvendelse på danske statsborgere, der tillige er statsborgere i et andet land.

Både navngivninger og navneændringer vedrørende fornavne, mellemnavne og efternavne kan gennemføres efter dansk ret.

Det er en betingelse, at navngivningen/navneændringen er foretaget i statsborgerskabslandet. Er der f.eks. en herboende italiensk statsborger, skal navngivningen/navneændringen for at kunne gennemføres efter dansk ret altså være sket i Italien og ikke i andre lande.

Det er endvidere en betingelse, at ansøgeren i henhold til statsborgerskabets lovgivning har taget det pågældende navn. Det er altså ikke tilstrækkeligt, at ansøgeren anfører, at han eller hun i det pågældende land blot vil være berettiget til at tage det ønskede navn.

Ansøgeren skal derfor fremlægge dokumentation for den navngivning/navneændring, der ønskes gennemført. Dokumentation kan ske i form af et navnebevis, en fødselsattest, en udskrift fra landets officielle personregister eller lignende. Hvis Familieretshuset er i tvivl om dokumentationens ægthed, kan Familieretshuset kræve ægtheden af dokumentet bekræftet, jf. punkt 2.2.1.

Hvis Familieretshuset finder, at den udenlandske navngivning/navneændring kan gennemføres efter dansk ret, indføres denne i CPR med advis til personregisterføreren.

4. Hvad kan tages som mellemnavn?

4.1. Indledning

Et mellemnavn står hverken forrest eller bagerst i navnerækken og er som hovedregel et navn med efternavns karakter.

Der kræves ikke et mellemnavn.

Man kan have flere mellemnavne, og et mellemnavn bortfalder derfor ikke automatisk, hvis man tager et nyt mellemnavn.

Et mellemnavn bortfalder dog, hvis man tager navnet som efternavn, jf. navnelovens § 11, stk. 4, 2. pkt.

Ønsker Jens Hald Jensen at få ”Hald” som efternavn, bortfalder ”Hald” som mellemnavn.

Dette udelukker dog ikke, at Jens Hald på et senere tidspunkt kan genantage Hald som tidligere båret mellemnavn, således at han kommer til at hedde Jens Hald Hald.

Reglerne om mellemnavne findes i navnelovens kapitel 2.

4.1.1. Adresseringsmellemnavn

Efter den tidligere navnelovgivning var det kun muligt ved ægteskab at få sin ægtefælles efternavn som efternavn. Da mange ægtepar ønskede at kunne kombinere deres navne på anden måde, blev der efter reglerne i CPR-lovgivningen fastsat mulighed for at bruge en række navne som et såkaldt adresseringsmellemnavn.

Ved et adresseringsmellemnavn forstås et navn, der i CPR er registreret umiddelbart foran personens efternavn i adresseringsnavnet, og som kan benyttes af offentlige myndigheder og private. Da adresseringsmellemnavnet ikke er erhvervet i medfør af navneloven, har personen, der anvender navnet, ikke opnået ret til navnet som et egentligt navn, og navnet kan derfor f.eks. ikke gives videre af personen til andre.

Som adresseringsmellemnavn kunne efter nærmere betingelser erhverves ægtefællens efternavn, ægtefællens mellemnavn, ansøgerens eget efternavn eller et tidligere ført giftenavn.

Med ikrafttrædelse af den gældende navnelov pr. 1. april 2006 blev reglerne om adresseringsmellemnavne ophævet, idet mulighederne for erhvervelse af mellemnavne er liberaliseret med loven. Man kan f.eks. tage sin ægtefælles/samlevers mellem- eller efternavn som mellemnavn, jf. navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2 og 7.

Efter overgangsbestemmelsen i navnelovens § 30, stk. 3, kan eksisterende adresseringsmellemnavne forblive registreret som sådan i CPR, indtil den registrerede ændrer mellem- eller efternavn eller anmoder om, at det slettes. Herved sikres, at den registrerede kan bevare et adresseringsmellemnavn, som den pågældende ikke kan få efter navnelovens regler om mellemnavne.

4.2. Tidligere båret mellemnavn

Navneloven:

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

1) Et navn, der tidligere har været ansøgerens mellemnavn.

[...]

En person kan altid få et mellemnavn, som den pågældende tidligere har båret, uanset om navnet er et beskyttet efternavn.

Dette gælder også for mellemnavne, der tidligere er erhvervet med samtykke. Der stilles ikke krav om fornyet samtykke.

Bestemmelsen giver ikke mulighed for som mellemnavn at tage et adresseringsmellemnavn, som ansøgeren har benyttet i henhold til de tidligere regler i CPR-lovgivningen herom. Om adresseringsmellemnavne henvises til punkt 4.1.

Man kan alene genantage et tidligere mellemnavn, hvis det kan antages, at navnet har været båret som mellemnavn med rette.

Personregisterføreren skal ved en ansøgning om genantagelse af et mellemnavn undersøge, om personen tidligere har båret navnet. Dette gøres f.eks. ved at undersøge personregistret, eller ved at fødsels- og dåbsattest, fødsels- og navneattest eller lignende fremlægges. Personregisterføreren bør ved denne undersøgelse være opmærksom på, om navnet kan antages at have været båret med rette.

Udgangspunktet er, at et i personregistret anført mellemnavn har været båret med rette, medmindre sagens oplysninger konkret giver personregisterføreren anledning til at tro andet, f.eks. hvis det af sagen fremgår, at det ønskede navn er blevet ændret ved tvangsrettelse.

Personregisterføreren bør endvidere være opmærksom på, om et mellemnavn virkeligt er et mellemnavn eller rettere er et fornavn. Der henvises i denne forbindelse til punkt 3.6. Mange personer bærer flere fornavne og bærer som andet eller tredje fornavn et navn, som også bæres som andet eller tredje fornavn af andre i slægten. En del af disse personer tror fejlagtigt, at det pågældende navn er et mellemnavn, måske fordi det bæres af flere i slægten, men ofte vil der alene være tale om et fornavn, som derfor ikke kan erhverves som mellemnavn efter § 11, stk. 1, nr. 1, i navneloven.

Personregisterføreren bør i sådanne tilfælde spørge ansøgeren om, hvordan navnet er erhvervet. Såfremt der efter en nærmere undersøgelse stadig er tvivl om, hvorvidt navnet er et fornavn, kan personregisterføreren rette henvendelse til Familieretshuset, for så vidt angår det navneretlige. Såfremt det vurderes, at der bør ske en rettelse af registreringen i personregistret, kan denne dog ikke gennemføres, forinden spørgsmålet har været forelagt for Kirkeministeriet.

Et sådant fornavn vil dog kunne erhverves som mellemnavn efter § 11, stk. 1, nr. 4. Der henvises i denne forbindelse til punkt 4.5.

Personregisterføreren registrerer navneændringen og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 1.

4.3. Det, der kan tages som efternavn, kan tages som mellemnavn

Navneloven:

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

- 1) [...]
- 2) Et navn, som den pågældende kan tage som efternavn.
[...]

Af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, fremgår, at det, der kan tages som efternavn, også kan tages som mellemnavn. Dette omfatter også bindestregsefternavne og dobbelte efternavne. Der henvises til punkt 3.

Det betyder f.eks., at en person, der som efternavn efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1, kan tage et dansk patronymnavn, f.eks. Petersdatter, kan vælge at få dette navn som mellemnavn, og at en person, der efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 2, kan få sin bedsteforælders efternavn som efternavn, kan vælge at få bedsteforælders efternavn som mellemnavn. Der henvises til punkt 3.12.1.

Kan man erhverve et navn som efternavn efter navnelovens kapitel 1, som beskrevet i punkt 3, kan man altså vælge at bære navnet som mellemnavn.

Kompetencen mellem personregisterføreren henholdsvis Familieretshuset følger kompetencen for efternavnssagerne, jf. § 16, stk. 3, nr. 2, i navneloven. Det vil sige, at ønsker ansøgeren et navn som mellemnavn, som, hvis det skulle gives som efternavn, skulle behandles af Familieretshuset, skal Familieretshuset også behandle ansøgningen om at erhverve navnet som mellemnavn.

Personregisterføreren registrerer navneændringen i personregistret og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2.

Hvis sagen hører under Familieretshusets kompetence, og Familieretshuset imødekommer ansøgningen, registrerer Familieretshuset navneændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

4.4. Mellemnavn på grund af slægtsmæssig tilknytning

Navneloven:

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

1-2) [...]

3) Et navn, der bæres eller har været båret som mellemnavn af ansøgerens forældre, bedsteforældre, oldeforældre eller tipoldeforældre.

4-7) [...]

Stk. 2. Et mellemnavn kan ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 7, hvis det navn, der ønskes, er et patronymnavn, jf. § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Et mellemnavn kan heller ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 3 og 5-7, hvis det navn, der ønskes, er et mellemnavn taget på grundlag af et patronymnavn, jf. § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Et mellemnavn kan endvidere ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 1, 3 og 5-7, hvis det navn, der ønskes, er et mellemnavn taget i medfør af stk. 1, nr. 4.

Efter denne bestemmelse kan en person som udgangspunkt som mellemnavn få et navn, der bæres eller har været båret som mellemnavn af vedkommendes forældre, bedsteforældre, oldeforældre eller tipoldeforældre, uanset om navnet er beskyttet som efternavn.

Hvis personen ønsker en af de nævnte slægtsmedlemmers efternavn som mellemnavn, kan dette gives efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2. Der henvises til punkt 4.3.

Bestemmelsen gælder også for navne, som bæres eller har været båret af familiemedlemmer på grund af ægteskab/samliv, og navne, som er erhvervet som nydannede mellemnavne.

Der kræves ikke samtykke fra de pågældende familiemedlemmer.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som det pågældende familiemedlem har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Det vil sige, at Susanne Jensen ikke kan få sin farfars mellemnavn, Jakobssøn, hvis dette er givet som patronymnavn efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 7, stk. 1, nr. 1. Dette betyder modsætningsvist, at et patronymnavn givet efter et andet lands navnelovgivning godt vil kunne gives videre.

Bestemmelsen gælder heller ikke for mellemnavne bestående af et godkendt fornavn, som det pågældende familiemedlem har taget efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4. Det vil sige, at Susanne Jensen ikke kan få sin farmors mellemnavn Steen, hvis farmoren har fået dette efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4. Dette skyldes, at der ved navnelovens § 4, stk. 3, er lukket for, at sådanne mellemnavne erhvervet efter § 11,

stk. 1, nr. 4, kan tages som efternavne. Ansøgeren kan dog selv efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4, tage et sådant godkendt fornavn som mellemnavn. Der henvises til punkt 4.5.

Når en ansøger ønsker et mellemnavn på grund af slægtsmæssig tilknytning, skal personregisterføreren undersøge, om navnet bæres eller har været båret af slægtsmedlemmet som mellemnavn, og om slægtskabet er dokumenteret. Kan slægtskabet ikke dokumenteres ud fra de oplysninger, personregisterføreren allerede har, kan personregisterføreren bede ansøgeren om at fremlægge den nødvendige dokumentation i form af fødsels- og døbsattester eller fødsels- og navneattest eller kirkebogsudskrifter for alle slægtsled. Om udenlandske attester henvises til punkt 2.2.1.

Personregisterføreren bør i disse sager være opmærksom på, om det ønskede navn virkelig har været båret som mellemnavn, eller om det har været båret som fornavn som beskrevet i punkt 3.6. Mange personer bærer flere fornavne og bærer som andet eller tredje fornavn et navn, som også bæres som andet eller tredje fornavn af andre i slægten. En del af disse personer tror fejlagtigt, at det pågældende navn er et mellemnavn, måske fordi det bæres af flere i slægten, men ofte vil der alene være tale om et fornavn, som derfor ikke kan erhverves som mellemnavn efter § 11, stk. 1, nr. 3.

Personregisterføreren bør spørge ansøgeren om, hvordan navnet er erhvervet. Såfremt der efter en nærmere undersøgelse stadig er tvivl om, hvorvidt navnet er et fornavn, kan personregisterføreren rette henvendelse til Familieretshuset.

Et sådant fornavn vil dog kunne erhverves som mellemnavn efter § 11, stk. 1, nr. 4. Der henvises herom til punkt 4.5.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 3.

4.5. Et godkendt fornavn som mellemnavn

Navneloven:

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

1-3) [...]

4) Et navn, der kan tages som fornavn efter § 13, stk. 1, uanset hvilket køn det pågældende navn betegner.

Efter denne bestemmelse kan man få et godkendt fornavn som mellemnavn, uanset om det betegner det modsatte køn. Tina Jensen kan altså få Michael som mellemnavn efter denne bestemmelse.

Mange familier har gennem generationer for det ene køns vedkommende anvendt det samme fornavn som andet eller tredje fornavn, f.eks. har drengefornavnet "Bjørn" i nogle slægter været båret af flere generationer af mænd som andet fornavn. Mange af disse slægter opfatter i dag navnet som et mellemnavn og vil f.eks. gerne have, at også døtre skal kunne få navnet som andet fornavn. Hvis ikke det kan dokumenteres, at navnet er et mellemnavn, kan man ofte ikke give navnet til begge køn, da man ikke kan få et fornavn, der betegner det modsatte køn, som beskrevet i punkt 5.3.

Med denne bestemmelse er det muligt at få sådanne godkendte fornavne som mellemnavne, uanset hvilket køn navnet betegner. Et mellemnavn givet efter denne bestemmelse placeres som andre mellemnavne mellem fornavnet (fornavnene) og efternavnet.

Det er i den forbindelse vigtigt at bemærke sig, at et sådant mellemnavn ikke kan erhverves som efternavn efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3, jf. navnelovens § 4, stk. 3, idet der ikke generelt ønskes en opblødning i forskellen mellem fornavne og efternavne.

Ved en ansøgning om at få et godkendt fornavn som mellemnavn skal personregisterføreren alene undersøge, om navnet er et godkendt fornavn. Dette kan bl.a. gøres ved at undersøge listerne om godkendte fornavne, som findes på Familieretshusets hjemmeside: www.familieretshuset.dk.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4.

4.6. Stedforælders mellemnavn

Navneloven:

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

1-4) [...]

5) Et navn, der bæres som mellemnavn af ansøgerens mors eller fars nuværende eller tidligere ægtefælle, når den pågældende stedfar eller stedmor samtykker. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.

[...]

Navnebekendtgørelsen:

§ 9. Navneændring til ægtefælles, samlevers, sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver samtykke fra den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder, jf. § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, § 5, stk. 1 og 2, og § 11, stk. 1, nr. 5-7, i navneloven. Samtykke skal gives ved, at den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder underskriver ansøgningen.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder er afgået ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra afdødes nærmeste slægt. Hvis afdøde ikke efterlader sig nærtstående slægt, kan erklæring afgives af andre, som efter det oplyste har stået afdøde nær. Erklæringen afgives på en blanket, der er godkendt af Familieretshuset.

Man kan få sin nuværende eller tidligere stedforælders mellemnavn som mellemnavn, uanset om navnet er et beskyttet efternavn, hvis den pågældende stedforælder samtykker heri.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som den pågældende stedforælder har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 11, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få sin stedmors mellemnavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Ønsker ansøgeren stedforælders efternavn som mellemnavn, kan dette fås i medfør af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 4, stk. 1, nr. 4, i navneloven. Der henvises til punkt 3.7 om kravene hertil.

Om definitionen af en stedforælder og samtykkekravet, herunder undtagelse herfra, henvises til punkt 3.7.

Er det et barn, der skal have sin stedforælders mellemnavn som mellemnavn, skal personregisterføreren være opmærksom på reglerne om samtykke/erklæring fra børn, forældremyndighedsindehaver(e) og høring af en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden. Se punkt 6.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 5.

4.7. Plejeforælders mellemnavn

Navneloven:

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

1-5) [...]

6) Et navn, der bæres som mellemnavn af ansøgerens nuværende eller tidligere plejemor eller plejefar, når den pågældende samtykker.

[...]

Navnebekendtgørelsen:

§ 9. Navneændring til ægtefælles, samlevers, sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver samtykke fra den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder, jf. § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, § 5, stk. 1 og 2, og § 11, stk. 1, nr. 5-7, i navneloven. Samtykke skal gives ved, at den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder underskriver ansøgningen.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder er afgået ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra afdødes nærmeste slægt. Hvis afdøde ikke efterlader sig nærtstående slægt, kan erklæring afgives af andre, som efter det oplyste har stået afdøde nær. Erklæringen afgives på en blanket, der er godkendt af Familieretshuset.

Man kan efter § 11, stk. 1, nr. 6, i navneloven tage sin plejeforælders mellemnavn som mellemnavn, uanset om det er et beskyttet efternavn, hvis plejeforælderen samtykker heri.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som den pågældende plejeforælder har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 11, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få sin plejemors mellemnavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Ønsker ansøgeren plejeforælders efternavn som mellemnavn, kan dette fås i medfør af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 4, stk. 1, nr. 5. Der henvises til punkt 3.8 om kravene hertil.

Om definitionen af en plejeforælder og samtykkekravet, herunder undtagelse herfra, henvises til punkt 3.8.

Er det et barn, der skal have sin plejeforælders mellemnavn som mellemnavn, skal personregisterføreren være opmærksom på reglerne om samtykke/erklæring fra børn, forældremyndighedsindehaver(e) og høring af en forælder/forældre, der ikke har del i forældremyndigheden. Se herom punkt 6.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 6.

4.8. Ægtefælles eller samlevers mellem- eller efternavn (inkl. afdøde ægtefælles og samlevers mellem- eller efternavn)

Navneloven:

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

1-6) [...]

7) Et navn, som den pågældendes ægtefælle bærer som mellemnavn eller efternavn, når ægtefællen samtykker. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 2. Et mellemnavn kan ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 7, hvis det navn, der ønskes, er et patronymnavn, jf. § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Et mellemnavn kan heller ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 3 og

5-7, hvis det navn, der ønskes, er et mellemnavn taget på grundlag af et patronymnavn, jf. § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Et mellemnavn kan endvidere ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 1, 3 og 5-7, hvis det navn, der ønskes, er et mellemnavn taget i medfør af stk. 1, nr. 4.

Navnebekendtgørelsen:

§ 9. Navneændring til ægtefælles, samlevers, sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver samtykke fra den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder, jf. § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, § 5, stk. 1 og 2, og § 11, stk. 1, nr. 5-7, i navneloven. Samtykke skal gives ved, at den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder underskriver ansøgningen.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende ægtefælle, samlever, sted- eller plejeforælder er afgået ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra afdødes nærmeste slægt. Hvis afdøde ikke efterlader sig nærtstående slægt, kan erklæring afgives af andre, som efter det oplyste har stået afdøde nær. Erklæringen afgives på en blanket, der er godkendt af Familieretshuset.

Efter § 11, stk. 1, nr. 7, i navneloven kan man tage sin ægtefælles eller samlevers mellem- og/eller efternavn som mellemnavn, hvis ægtefællen/samleveren samtykker deri. Bestemmelsen omfatter også registrerede partnere.

Man kan efter denne bestemmelse tage sin ægtefælles eller samlevers navn, uanset at ægtefællen/samleveren, der giver navnet videre, har erhvervet navnet ved et tidligere ægteskab eller samliv.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne erhvervet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, som beskrevet i punkt 3.12 eller på grundlag heraf, jf. navnelovens § 11, stk. 2. Jens Gunnarsøn, der har erhvervet navnet Gunnarsøn efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1, og er gift med Susanne Hansen, kan altså ikke videregive Gunnarsøn som mellemnavn til Susanne Hansen efter navnelovens § 11, stk. 2.

Det er ikke et krav, at ægtefællerne/det samlevende par ved navneændringen får fælles mellemnavn.

Om definitionen af ugifte samlevende og kravet til samtykkets afgivelse henvises til punkt 3.11.

Er ægtefællen eller samleveren død, er det alene muligt at få dennes mellemnavn, hvis det må antages at stemme med afdødes ønske.

Ansøgeren skal i sådanne sager indhente en skriftlig erklæring fra afdødes nærmeste slægt på en særlig blanket, som findes på borger.dk.

Nærmeste slægt er i disse tilfælde børn, og hvis afdøde ikke efterlader sig børn; forældre og søskende. Som udgangspunkt skal der indhentes samtykke fra samtlige nærmeste pårørende, der skal bekræfte, at det er i overensstemmelse med afdødes ønske at ansøgeren får det pågældende mellemnavn.

Hvis den afdøde ægtefælle eller samlever ikke efterlader sig nogen nærmeste pårørende, kan erklæring afgives af andre, som efter det oplyste har stået afdøde nær.

For at få sin afdøde samlevers mellemnavn, skal betingelserne i navnelovens § 5, stk. 2, tillige være opfyldte. Det vil sige, at ansøgeren på tidspunktet for dødsfaldet skal have boet sammen med afdøde i mindst to år eller have børn med afdøde under 18 år, der har eller skal have navnet som efternavn.

Det er ikke muligt at få sin fraskilte ægtefælles mellemnavn eller at tage navn efter en person, man har ophævet samlivet med.

Navneændringen registreres med henvisning i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 7, 1. pkt., for så vidt angår gifte, og navnelovens § 11, stk. 1, nr. 7, 2. pkt., for så vidt angår ugifte samlevende.

4.9. Mellemnavn ved og efter adoption og efter en ophævelse af en adoption

Navneloven:

§ 11. [...]

Stk. 5. Et adoptivbarn har ret til at tage et mellemnavn såvel efter adoptantens eller adoptanternes slægt som efter sin oprindelige slægt i medfør af bestemmelserne i dette kapitel. Ved ophævelse af et adoptivforhold bevarer adoptivbarnet retten til et mellemnavn, der er erhvervet på grundlag af adoptionen.

Det fremgår af § 11, stk. 5, i navneloven at et adoptivbarn ved og efter adoptionen har ret til at tage et mellemnavn efter både adoptanten/adoptanternes slægt og den oprindelige slægt.

Dette betyder, at adoptivbarnet i forhold til begge slægter i navnemæssig henseende stilles, som var det adoptivbarnets oprindelige slægt.

Det er Familieretshuset, der behandler sager om navngivning/navneændring i forbindelse med gennemførelsen/anerkendelsen af adoptionen, idet der dog henvises til punkt 3.14.1.

Efter gennemførelsen/anerkendelse af adoptionen følger kompetencen til at behandle ansøgninger om navneændringer de almindelige kompetenceregler. Der henvises i denne forbindelse til punkt 3.14.2.

Efter ophævelse af adoptionen bevarer adoptivbarnet retten til at bære et mellemnavn, der er erhvervet på grundlag af adoptionen, jf. § 11, stk. 5, 2. pkt.

Om efternavne henvises til punkt 3.

Afgørende er kun, om adoptivbarnet bærer eller har båret det pågældende mellemnavn.

Adoptivbarnet vil derimod ikke efter en ophævelse af adoptionen kunne få mellemnavne efter adoptantens/adoptanternes slægt, som adoptivbarnet ikke bærer eller har båret.

4.10. Bortkastelse af mellemnavn

Navneloven:

§ 11. [...]

Stk. 4. Et mellemnavn kan bortkastes. Et mellemnavn bortfalder, hvis det tages som efternavn.

Af bestemmelsen fremgår, at et eller flere mellemnavne altid kan bortkastes, også uden at der erhverves et nyt mellemnavn. Dette skyldes, at der ikke er krav om, at man skal bære et mellemnavn.

Hvis man tager sit mellemnavn som efternavn, bortfalder mellemnavnet. Bestemmelsen forhindrer dog ikke, at en person efterfølgende genantager sit tidligere mellemnavn.

Personregisterføreren registrerer ændringen og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 4.

5. Hvad kan tages som fornavn?

5.1. Indledning

Navneloven:

§ 12. Enhver skal have mindst et fornavn.

Et fornavn er sædvanligvis det navn, der står forrest i navnerækkefølgen, og som personen kaldes og kendes under.

Alle skal have et fornavn, jf. navnelovens § 12, stk. 1. Man kan derfor kun bortkaste et fornavn, hvis man samtidig beholder eller tager et andet fornavn, jf. navnelovens § 15. Der henvises for nærmere herom til punkt 5.6.

Man kan have flere fornavne og to fornavne kan forbindes med bindestreg.

5.2. Et barn skal have et fornavn inden seks måneder efter fødslen

Navneloven:

§ 12. Enhver skal have mindst et fornavn.

Stk. 2. De eller den, der har forældremyndigheden over et barn, skal senest 6 måneder efter barnets fødsel give barnet et fornavn, som barnet er berettiget til efter §§ 13 og 14.

§ 26. [...]

Stk. 2. Overtrædelse af § 12, stk. 2, straffes med bøde.

Det fremgår af disse bestemmelser, at et barn skal have et fornavn inden 6 måneder, og at undladelse af at navngive sit barn kan straffes med bøde.

Navngivning sker som udgangspunkt ved forældremyndighedsindehaverens/-indehavernes indgivelse af navneansøgning til personregisterføreren. Hvis barnet skal navngives ved dåb, og forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne i den forbindelse har givet oplysninger, der er tilstrækkelige til at navngive barnet, behøves ikke en ansøgning.

Om hvilke navne, der kan tages som fornavn, henvises til punkt 5.3 og 5.4.

Hvis et barn ikke inden fem måneder har fået tildelt et fornavn af forældremyndighedsindehaveren/-indehaverne, gør personregisterføreren forældremyndighedsindehaveren/-indehaverne opmærksomme på, at de efter navnelovens § 12, stk. 1, har pligt til at give barnet et fornavn inden seks måneder, og at hvis de ikke gør dette, vil personregisterføreren videresende sagen til Familieretshuset, som herefter vil videresende sagen til politiet.

Hvis forældremyndighedsindehaveren/-indehaverne herefter ikke har givet barnet et fornavn inden for de seks måneder, sender personregisterføreren sagen til Familieretshuset og giver samtidig meddelelse herom til forældremyndighedsindehaveren/-indehaverne. Hvis personregisterføreren giver meddelelsen/meddelelserne til forældrene mundtligt, skal der laves et skriftligt notat herom.

Familieretshuset kontakter herefter forældremyndighedsindehaveren/-indehaverne og gør dem opmærksom på deres pligt til at give barnet et fornavn med angivelse af en rimelig frist. Reagerer forældrene ikke inden fristens udløb, sendes sagen videre til politiet.

Om forældremyndighedsindehavernes pligt til at give barnet et efternavn henvises til punkt 3.2.

5.3. Godkendte fornavne

Navneloven:

§ 13. Som fornavn kan tages et navn, der er optaget på den liste, der er nævnt i § 14, stk. 1, eller som er godkendt efter § 14, stk. 3.

Stk. 2. Et fornavn må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. 1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

§ 14. Familieretshuset offentliggør en liste over drenge- og pigenavne, der kan tages uden godkendelse efter stk. 3.

Stk. 2. På den i stk. 1 nævnte liste optages navne, der er eller har været almindeligt udbredt her i landet, samt navne, der er godkendt efter stk. 3.

Stk. 3. Efter ansøgning godkendes et navn, der

- 1) er et egentligt fornavn,
- 2) ikke er uegnet til at blive anvendt som fornavn her i landet og
- 3) ikke er upassende eller kan vække anstød.

Stk. 4. Social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelse og udformning af den liste, der er nævnt i stk. 1, og om de forhold, der er nævnt i stk. 2 og 3.

Af §§ 13 og 14 i navneloven fremgår, at man som fornavn kan tage et navn, som er på den af Familieretshuset offentliggjorte liste over godkendte fornavne. Listen findes på Familieretshusets hjemmeside: www.familieretshuset.dk. Listen er opdelt i drenge- og pigefornavne.

Efter navnelovens § 13, stk. 2, 1. pkt., er det en betingelse, at et fornavn ikke må betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. Efter bestemmelsens 2. pkt. gælder dette dog ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn, jf. punkt 5.5.

Ved en ansøgning om navngivning eller navneændring for så vidt angår fornavne, skal personregisterføren og Familieretshuset derfor undersøge, om det ansøgte navn er på listen eller ej, og om det er på den del af listen, der svarer til ansøgerens køn. Det bemærkes, at en række navne, såsom Kim og Nikita, er opført på begge lister, da de er kønsneutrale.

Der gælder ikke forbud mod at tillægge et barn et fornavn, som bæres af ældre levende søskende.

Der gælder heller ikke et forbud mod at tillægge en person to ens fornavne, f.eks. Christina Christina.

To godkendte fornavne kan sættes sammen med en bindestreg, eksempelvis Anne-Sofie.

På listen over de godkendte fornavne vil der, ud over de navne som var på listen ved navnelovens ikrafttræden den 1. april 2006, løbende blive optaget navne, som er almindeligt udbredt, det vil sige navne, som bæres som fornavn af mindst 25 personer af det samme køn, og navne, som godkendes som "nyt" fornavn efter navnelovens § 14, stk. 3. Dette betyder, at det ikke længere vil være muligt efter omstændighederne konkret at godkende et fornavn til én bestemt person. Godkendes et nyt fornavn, optages navnet på listen over godkendte fornavne, og kan herefter tages af enhver.

Om listens indhold og udarbejdelse henvises til Familieretshuset.

Ved registrering af navngivning og navngivning ved dåb kræves ikke henvisning til loven i anmærkningsrubrikken.

5.4. Nye fornavne (ikke-godkendte fornavne)

Navneloven:

§ 14. Familieretshuset offentliggør en liste over drenge- og pigenavne, der kan tages uden godkendelse efter stk. 3.

Stk. 2. På den i stk. 1 nævnte liste optages navne, der er eller har været almindeligt udbredt her i landet, samt navne, der er godkendt efter stk. 3.

Stk. 3. Efter ansøgning godkendes et navn, der

- 1) er et egentligt fornavn,
- 2) ikke er uegnet til at blive anvendt som fornavn her i landet og
- 3) ikke er upassende eller kan vække anstød.

Stk. 4. Social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelse og udformning af den liste, der er nævnt i stk. 1, og om de forhold, der er nævnt i stk. 2 og 3.

Navnebekendtgørelsen:

§ 17. Personregisterføreren træffer afgørelse i sager om ikke godkendte fornavne, jf. § 14, stk. 3, i navneloven, jf. dog stk. 2 og 4.

Stk. 2. Familieretshuset træffer afgørelse i følgende sager om ikke godkendte fornavne:

- 1) Sager om ikke godkendte fornavne, hvor der er under 25 personer, der hedder det pågældende navn her i landet, og navnet tillige er et beskyttet efternavn, der stammer fra en navnekultur, som skelner mellem for- og efternavne,
- 2) Sager om ikke godkendte fornavne, der ikke bruges som fornavn hverken i Danmark eller i udlandet (nydannede fornavne), og hvor ansøgerne ikke kan dokumentere, at navnet er i brug som fornavn i en bestemt navnekultur,
- 3) Sager om pigefornavne (ikke godkendte og godkendte) til drenge, som bæres af under 25 drenge, og
- 4) Sager om drengefornavne (ikke godkendte og godkendte) til piger, som bæres af under 25 piger.

Stk. 3. Familieretshuset og Ankestyrelsen træffer afgørelse i sager om ikke godkendte fornavne, jf. § 14, stk. 3, i navneloven, når der skal tages stilling hertil i forbindelse med udstedelse af adoptionsbevilling.

Hvis der ønskes et fornavn, som ikke er på listen over godkendte fornavne, behandles ansøgningen som udgangspunkt af personregisterføreren. I visse tilfælde skal personregisterføreren dog videresende ansøgningen til Familieretshuset, jf. punkt 5.4.1 og 5.4.2.

Kriterierne for at godkende et nyt fornavn – Egentligt fornavn

Skal et nydannet fornavn godkendes, er det en betingelse, at der er tale om et egentligt fornavn. Eksempelvis kan titler (greve, baron, prins og lign.), samt talangivelser (f.eks. III) ikke tillades som fornavne. Der vil imidlertid være tale om et egentligt fornavn, hvis den, der ønsker navnet, kan dokumentere, at navnet er almindeligt brugt som fornavn i udlandet. Nye stavemåder (varianter) af eksisterende fornavne kan også godkendes som nydannede fornavne, når navnet i den ændrede stavemåde fortsat har fornavns karakter og ikke samtidig et beskyttet efternavn. Visse ordtyper kan også danne grundlag for fornavne. Som eksempel kan nævnes, at der i Danmark er en særlig tradition for, at blomsternavne bruges som pigenavne, f.eks. Rose og Viola. Denne gruppe af navne er blevet udvidet til at omfatte navne som Chili og Paprika. Kælenavne kan som udgangspunkt godkendes som fornavne, hvis navnet opfylder kriterierne for godkendelse. Et kælenavn kan også godkendes, hvis opslag på databaserne viser, at det anvendes som fornavn i udlandet, og at kriterierne for at godkende i øvrigt er opfyldt. Eksempler på kælenavne, der er godkendt: Stisser, Mulle og Tusse. Eksempel på et kælenavn, der er afslået: Potte.

Egnet som fornavn

For at et nydannet fornavn kan godkendes som fornavn, må navnet ikke være uegnet til at blive anvendt som fornavn her i landet. Afgørelsen af, om et påtænkt navn er uegnet til at blive anvendt som fornavn her i landet, beror på en helhedsvurdering af, om navnet kan skrives og udtales i Danmark, og af om det i den forbindelse kan antages, at ordet vil kunne fungere nogenlunde hensigtsmæssigt som en betegnelse for bestemte personer i forhold til offentlige myndigheder og andre private. Dette indebærer bl.a., at navnet skal kunne skrives med latinske bogstaver. Andre skrifttyper eller tegn vil således ikke kunne indgå i navnet. Navnet skal også med en vis rimelighed kunne udtales på dansk. Sætningskonstruktioner er normalt også uegnede som navne. Forskellige ordtyper som f.eks. Trillebør, Skraldespand og Urtepotte kan heller ikke anvendes, da de ikke opfattes som et navn. Forholdsord som "fra", "til", "de" og "von" kan heller ikke anvendes som et navn.

Upassende og anstødeligt

Navnet må heller ikke være upassende eller kunne vække anstød. Der er tale om en vurdering af, hvordan navnet må antages at kunne påvirke andre end den, der ønsker navnet. Eksempelvis vil ord, der er egnet til at vække racistiske, latrinære eller i øvrigt vulgære associationer eller lignende blive anset for at vække anstød. Det afgørende for, om et navn er upassende, er en vurdering af, om der er tale om et ord, der også bruges i en anden sammenhæng, der – uden at navnet er anstødeligt – gør, at det ikke bør anvendes som fornavn. Det kan f.eks. være tilfældet ved udråbsord (føj! puh! ha!), visse navneord (dulle, pølse el.lign.), udsagnsord (forsvind), tillægsord (dum, lyseblå, skæv), visse fiktive personer (f.eks. Batman og Superwoman) samt kendte varemærker.

Det skal altid undersøges, om navnet allerede er godkendt som fornavn til det modsatte køn, eller om det er et beskyttet efternavn. Der henvises i denne forbindelse til punkt 5.4.1. og 5.4.2.

5.4.1. Ansøgninger om fornavne, som sognet kan behandle

Modtager personregisterføreren en ansøgning om et fornavn, der ikke fremgår af Familieretshusets liste over godkendte fornavne på familieretshuset.dk, skal personregisterføreren foretage en vurdering af, om sagen skal behandles i sognet eller i Familieretshuset.

Der henvises til punkt 5.4 og punkt 5.4.2, som omhandler de typer af sager, der skal videresendes til behandling i Familieretshuset.

Personregisterføreren bør først via CPR undersøge, om det ansøgte navn er et beskyttet efternavn, derefter om det bruges som første fornavn af nulevende personer her i landet. Herefter undersøges det i de udenlandske databaser, der fremgår af en liste udarbejdet af Familieretshuset, om det er et fornavn.

I det følgende gennemgås de typer af ansøgninger om ikke-godkendte fornavne, som personregisterføreren kan godkende, og som derfor behandles i sognet. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der sondres mellem navne, der er beskyttede efternavne, og navne, der ikke er beskyttede efternavne. Et beskyttet efternavn kan ikke umiddelbart godkendes som fornavn.

Ansøgning om fornavne, der ikke anvendes som efternavn her i landet

Nye fornavne, der ikke anvendes som efternavn her i landet kan tillades af personregisterføreren, hvis:

- Navnet bæres som første fornavn her i landet af 25 nulevende personer eller derover af samme køn.
- Der ansøges om et fornavn til en pige, og navnet er et godkendt drengefornavn, kan navnet tillades, hvis et opslag i CPR viser, at fornavnet bæres som første fornavn af 25 piger eller derover.

- Navnet kun anvendes af få personer som første fornavn eller slet ikke er i brug som fornavn her i landet, men opslag i databaserne viser, at det er almindeligt anvendt som fornavn i andre kulturer (lande), eller ansøgerne kan dokumentere, at navnet er i brug i en bestemt udenlandsk navnekultur.

Eksempel:

Der søges om navnet Efecan som fornavn til dreng.

Efternavn, CPR: 0

Fornavn, CPR: 3 mænd og 0 kvinder

Ved opslag i databaserne ses navnet som et tyrkisk drengefornavn. Personregisterføreren kan godkende navnet.

Ansøgninger om fornavne, der tillige er beskyttede efternavne, der stammer fra en navnekultur, hvor man ikke skelner mellem for- og efternavne.

Ansøgninger om fornavne, der er beskyttede efternavne, skal som udgangspunkt behandles af Familieretshuset, dog kan personregisterføreren tillade sådanne fornavne, hvis:

- Navnet bæres som første fornavn her i landet af 25 personer eller derover (nulevende) af samme køn.
- Navnet bæres som første fornavn her i landet af under 25 personer af samme køn, og personregisterføreren ved opslag i CPR kan konstatere, at navnet tillige bæres som efternavn af personer, der stammer fra en kultur, der ikke skelner mellem for- og efternavne. På Familieretshusets hjemmeside www.familieretshuset.dk findes en liste over navne, der stammer fra en kultur, der ikke skelner mellem for- og efternavne. Som eksempel kan nævnes, at man ikke skelner mellem for- og efternavne i den muslimske navnekultur. Hvis personregisterføreren er i tvivl om, at et navn stammer fra en kultur, der ikke skelner mellem for- og efternavne, kan personregisterføreren forelægge sagen for Familieretshuset. Endvidere kan databaserne anvendes til brug for vurderingen af, hvorvidt navnet er almindeligt brugt som fornavn i udlandet.

Eksempel:

Der søges om navnet Hanif som fornavn til dreng.

Efternavn, CPR: 48 bærere (beskyttet)

Fornavn, CPR: 8 mænd og 0 kvinder

De, der bærer navnet som for- og efternavn, er for størstedelens vedkommende fra Pakistan og Afghanistan. Navnet stammer altså fra en kultur, hvor man ikke skelner mellem for- og efternavne. Navnet ses endvidere som arabisk drengefornavn i databaserne. Personregisterføreren kan tillade navnet.

Ansøgninger om varianter af fornavne

Hvis der søges om en variant af et godkendt fornavn, eksempelvis hvis ansøgeren ønsker et bogstav tilføjet sit fornavn som følge af numerologi, kan navnet som udgangspunkt tillades, medmindre det er et beskyttet efternavn, eller det allerede er godkendt som fornavn til det modsatte køn.

Eksempel:

Der søges om navnet Mariie som fornavn til pige.

Efternavn, CPR: 0 bærere

Fornavn, CPR: 3 kvinder

Navnet Marie er allerede godkendt som pigefornavn. Navnet kan tillades.

5.4.2. Ansøgninger om fornavne, som Familieretshuset skal behandle

I det følgende gennemgås de typer af ansøgninger om ikke godkendte fornavne, som Familieretshuset skal behandle. Hvis personregisterføreren modtager en sådan ansøgning, skal denne videresendes til Familieretshuset til behandling.

Ansøgning om beskyttede efternavne som fornavn

Når der ansøges om at få godkendt et fornavn, og navnet er et beskyttet efternavn, som stammer fra en kultur, hvor man skelner mellem for- og efternavne (f.eks. dansk, europæisk-amerikansk kulturkreds), og navnet bæres af under 25 personer som første fornavn eller af ingen her i landet, skal navnet være almindeligt udbredt som fornavn i udlandet, for at det kan tillades.

Eksempel:

Der søges om Ankjær som fornavn til en dreng. Navnet har tidligere været brugt som første fornavn i visse egne af landet.

Efternavn, CPR: 14

Fornavn, CPR: 14 mænd og 0 kvinder

Ved opslag i databaserne ses navnet ikke anvendt som fornavn nogen steder. Der må gives afslag, da navnet i dag er udbredt som efternavn og har udpræget efternavns karakter.

Ansøgning om fornavne, der ikke ses anvendt nogen steder

Søges der om et fornavn, som ikke ses anvendt nogen steder, og kan forældrene ikke dokumentere, at navnet er almindeligt i udlandet, skal Familieretshuset vurdere, om betingelserne i navnelovens § 14, stk. 3, nr. 1-3, er opfyldte. Der henvises til punkt 5.4. Ofte vil en søgning i databaserne eller i CPR på begyndelsesbogstaverne efterfulgt af * vise lignende navne, som kan give en retningslinje. Et særligt hensyn skal tages, hvis navnet er et efternavn, der er i anvendelse som efternavn her i landet. Er navnet alene i anvendelse som efternavn i udlandet, kan dette indgå i vurderingen, men det er vigtigt, at Familieretshuset uanset dette altid foretager en konkret vurdering af navnets egnethed som fornavn her i landet.

Pigefornavne til drenge og drengefornavne til piger

Søges der om et godkendt eller ikke-godkendt pigefornavn til en dreng, og navnet ikke ses anvendt som første fornavn af 25 drenge eller flere her i landet, kan navnet kun tillades som drengefornavn, hvis navnet ses at være almindeligt anvendt til drenge i udlandet. Dette undersøges i de udenlandske databaser.

Drenge skal have drengefornavne og piger pigefornavne. Dette gælder som udgangspunkt også, når der søges om andet-, tredje- eller fjerdefornavn. Det er dog i dag muligt at give en pige et godkendt drengefornavn som mellemnavn og omvendt, jf. § 11, stk. 1, nr. 4, i navneloven.

Imødekommes ansøgningen, indfører Familieretshuset, hvis der er tale om en ændring, ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

Kan ansøgningen ikke imødekommes, sender Familieretshuset afgørelse herom til ansøgeren med kopi til personregisterføreren der, hvor ansøgningen er indgivet.

5.4.3. Listen over godkendte fornavne

Listen over de godkendte fornavne findes på Familieretshusets hjemmeside www.familieretshuset.dk, og listen opdateres af Familieretshuset.

Den sidste dag i måneden skal personregisterførerne indberette til Kirkeministeriet, hvilke nye fornavne der er blevet godkendt, og Kirkeministeriet videresender en samlet liste til Familieretshuset. Personregisterførerne skal kun indberette nye godkendte fornavne.

Ved indberetningen skal personregisterførerne inddele navnene i pige- og drengefornavne.

5.5. Ændring af fornavn for personer, der oplever at tilhøre det modsatte køn

Navneloven:

§ 13. [...]

Stk. 2. Et fornavn må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. 1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

Af § 13, stk. 2, 2. pkt., i navneloven fremgår, at der kan gøres undtagelse fra kravet om, at et fornavn skal være kønskorrekt i forhold til den, der skal bære navnet, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. Ved behandlingen af sagen skal det alene undersøges, om blanketten med erklæringen er korrekt udfyldt.

Det bemærkes, at bestemmelsen ikke regulerer navneændringer for personer, der har gennemført et fysisk eller juridisk kønsskifte, idet disse betragtes som hørende til det nye køn.

Det bemærkes derudover, at en ansøger ikke ved en erklæring om, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn, kan bære to fornavne, der betegner hvert sit køn. En ansøger, der ønsker at bære et navn, der er kønskorrekt i forhold til det erklærede køn, kan ikke samtidig bevare et navn, som er kønskorrekt i forhold til vedkommendes nuværende køn.

Det er som udgangspunkt personregisterføreren, der skal behandle sagerne, jf. § 16, stk. 2, i navneloven.

Dette gælder også ændring af fornavn for personer, der ikke er fyldt 18 år, jf. punkt 7.2.3-7.2.4.

5.6. Bortkastelse af fornavn

Navneloven:

§ 15. Et fornavn kan bortkastes, såfremt den pågældende beholder eller tager et andet fornavn.

Navnebekendtgørelsen:

§ 12. Piger og kvinder, der efter den tidligere navnelovgivning har fået tilladelse til som yderligere fornavn at bære et navn, der betegner det modsatte køn, eller et patronymnavn, kan kun bortkaste det første fornavn, hvis den pågældende samtidig beholder eller tager et andet første fornavn, der opfylder betingelserne i § 13 i navneloven.

Man kan bortkaste et fornavn, hvis man samtidig tager eller beholder et andet fornavn, jf. § 15 i navneloven. Man skal altså have mindst et fornavn.

Ved sager om bortkastelse af fornavne, skal personregisterføreren og Familieretshuset være opmærksomme på, at en del piger og kvinder efter den tidligere navnelovgivning har fået lov til som andet eller senere fornavn at bære et kønsukorrekt fornavn. Dette har været tilladt efter muslimsk navneskik, således

at en muslimsk pige har fået lov til som andet eller senere fornavn at bære farens fornavn, f.eks. Muhammed foran Fatima.

Det har også været tilladt for nogle piger og kvinder som andet eller senere fornavn at bære et patronymnavn, f.eks. Jespersdatter foran Sidsel.

Efter navnebekendtgørelsens § 12 kan disse piger og kvinder ikke bortkaste deres første fornavn uden at tage et nyt første fornavn, hvis de derved kommer til at bære et kønsukorrekt fornavn som første fornavn.

Det vil ikke altid af personregistret fremgå, at det andet eller senere fornavn er givet med særlig tilladelse og med den betingelse, at navnet ikke kan bæres som første fornavn. Personregisterføreren bør derfor altid i sager, hvor en pige eller kvinde ønsker at bortkaste sit første fornavn uden herefter at bære eller samtidig at tage et nyt godkendt fornavn som første fornavn, og hvor den pågældende bærer et patronymnavn eller et drengefornavn som andet eller senere fornavn, undersøge, om dette navn er givet ved en tilladelse som nævnt ovenfor.

6. Navneændring ved vielse

Personer, der ønsker navneændring i forbindelse med en vielse, kan ansøge herom. Det er muligt at søge om navneændring forud for vielsen, så navneændringen kan gennemføres på selve vielsesdatoen, men det er også muligt at søge om navneændring efter vielsen. Navneændringer i forbindelse med vielse er gebyrfrie, hvis ansøgningen er indgivet senest tre måneder efter vielsen, se punkt 8.

Ansøgningen skal indgives til personregisterføreren ved digital selvbetjening. Der henvises i denne forbindelse til punkt 2.1. Hvis ansøgningen undtagelsesvist ikke skal indgives ved digital selvbetjening, skal den særlige blanket ”Navneændring ved vielse” anvendes. Blanketten er godkendt af Familieretshuset.

Personregisterføreren behandler ansøgningen efter navnelovens regler, og hvis ansøgningen kan imødekommes, godkendes den i PERSON med vielsesdatoen som hændelsesdato, hvis den er indsendt og sagsbehandlet inden vielsen. Hvis ansøgningen modtages efter vielsen, godkendes den i PERSON med dags dato som hændelsesdato.

I de tilfælde, hvor ansøgningen skal behandles af Familieretshuset, skal personregisterføreren straks videresende ansøgningen til Familieretshuset.

I tilfælde, hvor ansøgningen ikke kan imødekommes, skal ansøgeren have en skriftlig afgørelse med begrundelse som beskrevet i punkt 10.

Efter sagsbehandling i personregistret sendes digital meddelelse om navneændringen til vielsesmyndigheden, der skal have meddelelsen senest tre hverdage før vielsen. Sker vielsen som planlagt, vil vielsesmyndigheden foretage ændring af parternes civilstand i CPR. Når vielsesdatoen er passeret, er navneændringen efter kontrol af ændret civilstand klar til registrering.

Når civilstanden er ændret, registreres navneændringen, og afgørelsen herom sendes til ansøgeren sammen med en personattest.

7. Samtykke, erklæring og høring

7.1. Generelt

For en række navnesager gælder, at myndigheden, forinden navneændringen foretages, skal sørge for, at der er indhentet et samtykke eller en erklæring fra de berørte parter. I andre sager er det nødvendigt at

foretage en høring af eller afholde en samtale med de berørte parter, f.eks. i sager om navneændring for et barn.

Samtykke afgives ved, at personen, der skal samtykke, underskriver ansøgningen om ændring af navn. Dette sker normalt via den digitale selvbetjeningsløsning eller i særlige tilfælde en ansøgningsblanket. Det kan eksempelvis være samlever eller ægtefælle/registreret partner og børn, der skal samtykke. Samtykke fra børn er behandlet under punkt 7.2.

I helt særlige tilfælde kan samtykke dog afgives mundtligt, eksempelvis hvis en forældremyndighedsindehaver er stærkt ordblind. I disse helt særlige tilfælde kan samtykket afgives mundtligt ved personligt fremmøde. Der skal i sådanne tilfælde laves et skriftligt notat herom. Samtykke kan således aldrig afgives telefonisk.

En samlivserklæring afgives i den digitale selvbetjeningsløsning, og erklæringen skal underskrives digitalt af begge parter. Hvis ansøgningen undtagelsesvist ikke skal indgives digitalt, skal samlivserklæringen afgives på en særlig blanket, som findes på borger.dk.

En samtykkeerklæring fra samtlige bærere af et navn afgives på en særlig blanket, som findes på borger.dk.

7.2. Børn

7.2.1. Samtykke fra forældremyndighedsindehaver

Navnebekendtgørelsen:

§ 5. Ved ansøgning om navngivning af eller navneændring for et barn kræves samtykke fra forældremyndighedsindehaveren eller, hvis der er fælles forældremyndighed, fra forældremyndighedsindehaverne.

Stk. 2. Samtykke gives ved, at forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne underskriver ansøgningen.

Som udgangspunkt skal samtykket afgives skriftligt på ansøgningen om ændring af navn normalt via den digitale selvbetjeningsløsning eller i særlige tilfælde en ansøgningsblanket.

Det kan være nødvendigt at undersøge nærmere, hvem der har forældremyndigheden over barnet.

For børn født i Danmark og børn, der er kommet til Danmark i 2. halvår af 2004 og frem, findes oplysningerne i CPR.

For børn født i Danmark før 2. halvår af 2004 bør myndigheden, hvis der er tvivl om, hvem der har forældremyndigheden, anmode ansøgeren om at vedlægge dokumentation for forældremyndigheden.

For børn født i udlandet bør myndigheden indhente dokumentation for forældremyndigheden, og såfremt der er tvivl om, hvem der efter dette dokument har forældremyndigheden, forelægge sagen for Familieretshuset.

7.2.2. Høring af en forælder uden del i forældremyndigheden

Navneloven:

§ 23. Hvis et barn bærer samme mellem- eller efternavn som en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden over barnet, skal der, inden der træffes afgørelse om ændring af det pågældende navn, indhentes en erklæring fra den nævnte forælder. Dette gælder også, hvis barnet bærer den pågældende forælders fornavn som mellem- eller efternavn.

Stk. 2. Høringspligten i stk. 1 gælder ikke, hvis indhentelse af den i stk.1 nævnte erklæring skønnes at kunne være til væsentlig skade for barnet eller at ville medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

Stk. 3. Ændring af et barns mellem- eller efternavn kan afslås, hvis hensynet til barnet eller den forælder, der har afgivet en erklæring i medfør af stk. 1, afgørende taler imod den ønskede navneændring.

Personregisterføreren kan afslutte sagen, hvis den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, er indforstået med navneændringen. Personregisterføreren bør derfor ved modtagelse af sagen undersøge, om den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, har underskrevet ansøgningen og på den måde har samtykket i navneændringen. Hvis dette er tilfældet, kan personregisterføreren afslutte sagen.

Har forælderen uden del i forældremyndigheden ikke underskrevet ansøgningen, og fremgår det ikke af sagen i øvrigt, at han/hun samtykker i navneændringen, eksempelvis ved i et medfølgende brev eller ved personligt fremmøde for personregisterføreren at have givet sit samtykke til navneændringen, skal der indhentes en erklæring fra forælderen. Personregisterføreren skal i disse tilfælde videreføre sagen til Familieretshuset.

Navnelovens § 23, er indført for at sikre, at Danmark lever op til sine forpligtelser i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8, stk. 1. Konventionens artikel 8 sikrer individet mod vilkårlige indgreb fra myndighedernes side. Navngivning af børn anses for at være personligt og privat, hvorfor alle interessenter, herunder den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, skal have mulighed for at give sin holdning til kende ved en eventuel ændring af barnets oprindelige navn. Artiklen sikrer desuden, at barnets ret til at bevare sin identitet, herunder navn, skal respekteres.

Som hovedregel skal der indhentes en erklæring, hvis barnet bærer samme mellem- eller efternavn som den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, eller barnet bærer forælderenes fornavn som mellem- eller efternavn. Der skal også indhentes en erklæring, hvis barnet som mellemnavn bærer forælderenes efternavn.

Eksempelvis skal der indhentes en erklæring fra barnets far, Kim Jensen, hvis barnets navn søges ændret fra Pia Kim Jensen til Pia Jensen.

Hvornår kan høring undlades?

Høring kan undlades i det tilfælde, hvor barnet aldrig har båret den pågældende forælders mellem- eller efternavn, og i det tilfælde, hvor barnet har båret f.eks. en fars efternavn, men hvor dette efterfølgende er ændret, og hvor der på ny bliver tale om at ændre barnets navn.

Herudover skal der efter navnelovens § 23, stk. 2, ikke indhentes erklæring fra den forælder, der er uden del i forældremyndigheden, hvis det må antages at være til væsentlig skade for barnet eller at ville medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

Hvornår indhentelse af en erklæring må antages at være til væsentlig skade for et barn eller at medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen beror på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

For så vidt angår muligheden for at undlade at indhente en erklæring, hvis dette vil medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen, bør myndigheden udøve rimelige bestræbelser på at finde den pågældende

forælder og altid undersøge, om ansøgeren (typisk den anden af forældrene) har nyere kontaktoplysninger.

Oplyses det eksempelvis, at forælderen uden del i forældremyndigheden er bosat i udlandet, og reagerer forælderen ikke på myndighedens henvendelse, bør myndigheden overveje, hvorvidt erklæringen eventuelt kan indhentes via den danske repræsentation i landet.

Muligheden for at undlade at indhente erklæringen, idet det skønnes at ville være til væsentlig skade for barnet, må administreres med stor forsigtighed, da oplysningerne herom normalt stammer fra den forælder, der har forældremyndigheden.

Oplysninger om, at forholdet til den anden forælder er konfliktfyldt, eller at man ikke ønsker, at den anden af forældrene gøres bekendt med ansøgningen om navneændring, er ikke legitime grunde til at undlade at indhente en erklæring.

Forælderen uden del i forældremyndigheden protesterer

Hvis den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, protesterer imod navneændringen, skal myndigheden, jf. navnelovens § 23, stk. 3, foretage en nærmere undersøgelse af de faktiske omstændigheder i sagen til brug for vurderingen af, hvorvidt protesten skal tillægges vægt.

Det bør således undersøges, om forælderen tidligere har haft del i forældremyndigheden og om og i bekræftende fald hvor længe forælderen og barnet har boet sammen. Søges der om ændring af barnets navn til stedfars eller stedmors navn, bør det undersøges, hvor længe barnet har boet sammen med den pågældende stedforælder, og om der eventuelt er halvsøskende, der bærer det ansøgte navn.

Har den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, aldrig eller kun i kort tid boet sammen med barnet, vil dette tale for at gennemføre navneændringen på trods af forældrens protest, medmindre der ved samvær har været en nær tilknytning mellem forælderen og barnet. Manglende kontakt/samvær med barnet er i almindelighed en tilstrækkelig tungtvejende grund til at tilsidesætte en protest.

Har forælderen derimod igennem længere tid boet sammen med barnet og eventuelt også haft del i forældremyndigheden, skal hensynet til forælderen tillægges vægt. Det samme gælder, hvis der eksempelvis ved samvær har været en lignende nær kontakt mellem forælderen og barnet.

I disse tilfælde må myndigheden foretage en nærmere afvejning mellem på den ene side hensynet til den protesterende forælder og på den anden side barnet og forældremyndighedsindehaveren. Her kan det være nødvendigt nærmere at undersøge baggrunden for den ønskede navneændring og baggrunden for protesten.

Det forhold, at barnet efter navneændringen bevarer den anden af forældrenes navn i sin navnerække, eksempelvis at forældrens efternavn, der tidligere var barnets efternavn, efter navneændringen er barnets mellemnavn, kan tale for at gennemføre navneændringen, uanset forældrens protest, mens andre forhold såsom hyppigt samvær kan tale imod at gennemføre denne.

Endelig henvises til punkt 7.2.4, idet det i en afgørelse i en sag efter navnelovens § 23 altid bør overvejes, om barnet skal høres. Såfremt barnet er hørt, bør barnets holdning til navneændringen selvfølgelig indgå i vurderingen.

Familieretshuset tilsidesætter en protest

Hvis Familieretshuset tilsidesætter en protest mod en navneændring, kan forælderen, der er uden del i forældremyndigheden, efter anmodning indbringe sagen for familieretten til prøvelse efter § 39 i lov om Familieretshuset.

Familieretshuset kan efter § 41, stk. 2, i lov om Familieretshuset tillægge en anmodning om domstolsprøvelse opsættende virkning, dvs. at navneændringen ikke kan gennemføres, så længe familieretten behandler sagen. Dette kan være hensigtsmæssigt i situationer, hvor Familieretshuset mod den anden forælders protest har imødekommet en ansøgning om navneændring for et barn.

Om domstolsprøvelse henvises til punkt 10.6.2.

7.2.3. Børn der er fyldt 12 år

Navneloven:

§ 22. Ændring af et barns navn kræver samtykke fra barnet, hvis det er fyldt 12 år.

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Hvis særlige grunde taler for det, kan navneændring ske med tilladelse fra den myndighed eller ret, der behandler sagen, selv om samtykke efter stk. 1 ikke foreligger.

Navnebekendtgørelsen:

§ 6. Samtykke for et barn, der er fyldt 12 år, jf. § 22, stk. 1, i navneloven, skal gives skriftligt ved, at barnet underskriver ansøgningen. Uanset dette kan myndigheden dog bestemme, at samtykket tillige skal gives mundtligt. Er dette tilfældet, udfærdiger myndigheden et notat om, at samtykket er givet.

Såfremt samtykket gives mundtligt, skal myndigheden udfærdige en erklæring eller et notat gerne i anmærkningsrubrikken om, at samtykket er afgivet.

Hvis særlige grunde taler for det, kan en navneændring tillades, uden at barnet har afgivet samtykke, jf. navnelovens § 22, stk. 3.

Bestemmelsen i navnelovens § 22, stk. 3, skal administreres forsigtigt og bør som udgangspunkt kun anvendes i tilfælde, hvor barnet på grund af eksempelvis et mentalt handicap er ude af stand til at give samtykke, eller hvis navneændringen sker i forbindelse med en adoption, og der efter adoptionsloven fritages for at indhente samtykke fra barnet til adoptionen.

Personregisterføreren kan i de tilfælde, hvor barnet protesterer imod navneændringen, eller hvor samtykke fra barnet ikke indhentes, kun tillade navneændringen efter at have forelagt sagen for Familieretshuset, jf. navnebekendtgørelsens § 7.

Ved forelæggelse af sagen skal det af forelæggelsesbrevet til Familieretshuset fremgå, hvilke særlige grunde, personregisterføreren skønner, taler mod indhentelse af samtykke.

Ved ansøgning om ændring af fornavn for et barn, som oplever at tilhøre det modsatte køn, jf. § 13, stk. 2, 2. pkt., i navneloven, skal barnet, der er fyldt 12 år, ligeledes samtykke til navneændringen, jf. § 22, stk. 1, i navneloven. Endvidere skal barnet på en godkendt blanket afgive erklæring om, at ansøgningen er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. Derudover skal forældremyndighedsindehaveren/-haverne, som ved alle navneændringer for børn, samtykke til navneændringen. Det samme gælder ved ændring af efternavn efter lovens § 4, stk. 4, 2. pkt., og § 7, stk. 2, 2. pkt. Der henvises til punkt 5.5.

7.2.4. Børn under 12 år

Navneloven:

§ 22. [...]

Stk. 2. Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysning om dets holdning til den påtænkte navneændring, i det omfang barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen skal der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til den påtænkte navneændring.

Navnebekendtgørelsen:

§ 8. Ved ansøgning om navneændring for et barn under 12 år, jf. § 22, stk. 2, i navneloven skal oplysning om barnets holdning til den påtænkte navneændring tilvejebringes på en måde, der er afpasset barnets modenhed og sagens omstændigheder.

Stk. 2. Myndigheden udfærdiger en erklæring om barnets holdning.

Vurdering af om barnet skal høres/barnets perspektiv:

FN's børnekonvention fremhæver i artikel 12 den grundlæggende ret for barnet til at udtrykke sin mening i sager, der vedrører barnet.

Efter navnelovens § 22, stk. 2, skal der, hvis barnet er under 12 år, foreligge oplysninger om barnets holdning til navneændringen i det omfang, barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

Reglen indebærer således ikke, at barnet altid skal inddrages direkte i sagen, idet det beror på en konkret vurdering. Imidlertid indebærer børnekonventionen, at barnets perspektiv altid skal være belyst i sagen. Dette kan ske på flere måder, eksempelvis ved at barnet kaldes til en samtale eller ved forældrenes egne oplysninger om barnet og familiens forhold.

Det er den myndighed, der skal afgøre navnesagen, der træffer beslutning om inddragelse af barnet. Personregisterføreren skal således ikke forelægge spørgsmålet for Familieretshuset.

Ved ansøgning om navneændring for et barn, som oplever at tilhøre det modsatte køn, skal barnet, der er under 12 år, ligeledes under hensyn til dets alder og modenhed høres om dets holdning til den påtænkte navneændring, jf. § 22, stk. 2, i navneloven. Ved vurderingen af, om barnet skal høres, tages der hensyn til, om der er tale om en ændring af barnets fornavn eller mellem-/efternavn, idet det må antages, at et barn under 12 år har en stærkere tilknytning til sit fornavn end til mellem- og efternavne, idet barnet identificerer sig med fornavnet.

Det må antages, at ansøgninger om ikke-kønskorrekte fornavne til børn under 12 år bunder i længere tids oplevelse af, at barnet oplever at tilhøre det modsatte køn, at barnet på den baggrund ønsker et navn, der afspejler det oplevede køn, og at forældrene af hensyn til barnet støtter op om dette. Til brug for behandlingen af sagen skal forældremyndighedsindehaveren/-haverne på barnets vegne afgive erklæring om, at ansøgningen er begrundet i barnets oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. Barnet kan medunderskrive erklæringen. Hvis personregisterføreren efter en konkret vurdering vælger at indkalde et barn under 12 år til en høring om dets holdning til den påtænkte navneændring, skal personregisterføreren ikke vurdere barnets oplevelse af kønsidentitet. Personregisterføreren skal således lægge erklæringen om, at ønsket om navnet er begrundet i barnets oplevelse af at tilhøre det modsatte køn, til grund. Dermed skal personregisterføreren ikke spørge barnet om, hvorvidt eller hvordan barnet oplever at tilhøre det modsatte køn. Personregisterføreren skal ved høringen alene sikre sig, om det er korrekt, at barnet eksempelvis ønsker at hedde "Sofie" i stedet for "Peter". Derudover skal forældremyndighedsindehaveren/-haverne,

som ved alle navneændringer for børn, samtykke til navneændringen. Det samme gælder ved ændring af efternavn efter lovens § 4, stk. 4, 2. pkt., og § 7, stk. 2, 2. pkt. Der henvises til punkt 5.5.

Hvis barnet ved en høring giver udtryk for, at det ikke ønsker at ændre navn, kan barnets holdning yderligere afdækkes ved, at personregisterføreren forelægger sagen for Familieretshuset, jf. § 16, stk. 2, i navnebekendtgørelsen. Der henvises til punkt 2.4.

I de sager, hvor Familieretshuset vælger at indkalde barnet til en samtale efter navnelovens § 22, vil samtalen normalt blive afholdt i Børneenheden i Familieretshuset, jf. § 16 i lov om Familieretshuset.

Børneenheden vil normalt også foretage børnesamtalen i de tvistsager, hvor afgørelsen skal træffes af familieretten, idet sagsoplysningen også i disse sager varetages af Familieretshuset.

Forinden myndigheden indkalder et barn til en samtale, må det således overvejes, om en samtale er nødvendig. Følgende bør overvejes:

- Kan navneændringen lade sig gøre?
- Barnets alder og modenhed.
- Er barnets holdning allerede belyst?
- Sagens karakter.

Kan navneændringen lade sig gøre:

Det må indledningsvis vurderes, om navneændringen kan lade sig gøre, idet barnet ikke uden grund bør indkaldes til en samtale.

Hvis der eksempelvis søges om, at barnets første fornavn ændres til et kønsukorrekt fornavn, skal barnet ikke inddrages, idet det ansøgte ikke kan imødekommes.

Som eksempel kan endvidere nævnes de sager, hvor en forælder uden del i forældremyndigheden skal høres om en påtænkt navneændring. Myndigheden bør i disse sager først høre forælderen og vurdere sagens samlede omstændigheder, før barnet eventuelt indkaldes til en samtale. Man kan således tænke sig den situation, hvor den anden af forældrene er enig med forældremyndighedsindehaveren i den ansøgte navneændring, eller at forældrene under sagsbehandlingen bliver enige. I disse situationer kan det være unødvendigt at inddrage barnet, idet forældrene på denne måde selv kan siges at varetage barnets perspektiv.

Barnets alder og modenhed:

I denne vurdering bør det indgå, om der er tale om en ændring af barnets fornavn eller mellem-/efternavn, idet det må antages, at et barn under 12 år har en stærkere tilknytning til sit fornavn end til mellem- og efternavne, idet barnet identificerer sig med fornavnet. Det må antages, at et barn allerede fra en tidlig alder kan forholde sig til, om det ønsker sit fornavn ændret eller ej.

Generelt kan det antages, at drejer sagen sig om ændring af barnets fornavn, kan man efter omstændighederne inddrage et barn helt ned til seks år. Drejer sagen sig om ændring af mellem- og/eller efternavn eller mere tekniske ændringer af et fornavn, eksempelvis hvor Alexander ønskes ændret til Aleksander, kan man normalt inddrage et barn fra syv til otte års alderen.

Generelt bemærkes, at der i forhold til sådanne yngre børn bør anlægges en konkret vurdering af spørgsmålet om afholdelse af en samtale. I den forbindelse vil forældrenes oplysning om barnets modenhed være vigtige, herunder eventuelle udtalelser om barnet i andre sammenhæng, f.eks. en samværssag eller en udtalelse fra skolen.

Er barnets holdning allerede belyst:

Der vil være situationer, hvor barnet ikke skal inddrages i sagen, idet barnets holdning allerede fremgår af sagen eller anden sammenhæng, f.eks. en samværs sag. Endelig kan barnet på grund af en særlig vanskelig situation, f.eks. i tilfælde af en nylig skilsmisse/samlivsophævelse, være så belastet, at det vil være til skade for barnet at inddrage det.

Sagens karakter:

Endelig bør der foretages en vurdering af sagens karakter. Eksempelvis kan der sondres mellem, om det er en konfliktsag (navneændring for et barn, hvor en forælder uden del i forældremyndigheden skal høres) eller en sag, hvor der er enighed mellem forældrene om, at barnet skal skifte navn.

Som udgangspunkt har et barn altid ret til at blive hørt i en hvilken som helst navnesag, som vedrører barnet, men myndigheden bør altid konkret overveje om sagens omstændigheder i øvrigt taler for en høring, eller om barnets perspektiv er tilstrækkeligt oplyst i øvrigt, f.eks. ved forældrenes oplysninger.

Eksempelvis kan det overvejes at undlade høring af et barn under 12 år, såfremt ansøgningen om navneændring vedrører hele familien, der eksempelvis ønsker at få et nyt efternavn. På den anden side bør det altid overvejes at inddrage barnet, såfremt forældrene eller en af forældrene ønsker at ændre barnets fornavn, jf. ovenfor om barnets alder og tilknytning til sine navne.

Hvis personregisterføreren eller Familieretshuset vurderer, at barnet ikke skal inddrages i sagen, skal der laves et notat herom, således at det klart af sagen fremgår, at spørgsmålet om inddragelse af barnet har været vurderet.

7.2.5. Samtale med barnet og notatpligt

Hvis myndigheden vurderer, at barnet skal inddrages i sagen, og at der skal afholdes en samtale med barnet, bør myndigheden sikre sig, at barnet er i stand til at forstå og udtale sig om den påtænkte navneændring. For så vidt angår afholdelse af børnesamtaler, henvises der om Familieretshusets Børneenhed til kapitel 5 i lov om Familieretshuset og til punkt 7 i vejledning om Familieretshuset.

Det er endvidere vigtigt, at barnet ikke sættes i en situation, som det ikke kan overskue eller ikke har forudsætninger for at have en mening om.

Myndigheden bør afholde samtalen alene med barnet. Hvis barnet er utryk ved samtalen, kan barnet ledsages af en bisidder, der dog ikke må være forælderen/ansøgeren.

Hvis myndigheden holder samtale med barnet om navneændringen, skal myndigheden lave et notat om samtalen, jf. offentlighedslovens § 13. Der skal laves et egentligt notat. Det er således ikke tilstrækkeligt at notere barnets holdning på ansøgningen.

Barnet skal orienteres om, at der laves et notat, og at de oplysninger, der fremgår af notatet, vil indgå i grundlaget for afgørelsen og kan videregives til ansøgeren (forælderen) og den anden af forældrene.

De oplysninger, der er relevante for myndighedens vurdering af, om navneændringen kan gennemføres, skal fremgå af notatet, der så klart som muligt bør beskrive barnets mening. Det bør indeholde følgende oplysninger:

- Barnets stillingtagen til at oplysningerne fra samtalen videregives til forældrene eller andre.
- Tid og sted for samtalen og de medvirkende.
- Barnets syn på navneændringen.
- En vurdering af samtalen, herunder barnets modenhed og reaktioner.

Generelt kan det anføres, at oplysninger, der alene vedrører barnets holdning til eksempelvis forældrene/stedforælderen, ikke har relevans for afgørelsen, og derfor ikke bør fremgå af notatet.

Hvis myndigheden skønner, at det vil være til skade for barnet, at oplysninger fra samtalen, der fremgår af notatet, videregives til andre, må myndigheden foretage en afvejning af dels hensynet til barnet og dels forældrenes interesse i at blive gjort bekendt med oplysningerne, for at vurdere om oplysningerne kan undtages fra aktindsigt, jf. forvaltningslovens § 15 b, nr. 5.

Ved afgørelse om navneændring for et barn og i de tilfælde, hvor barnet er blevet hørt, bør der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til navneændringen.

7.3. Samtykke fra ægtefælle

For nærmere vejledning henvises til punkt 3.11.

7.4. Erklæring fra ugifte samlevende

For nærmere vejledning henvises til punkt 3.11.

7.5. Samtykke fra stedfar eller stedmor

For nærmere vejledning henvises til punkt 3.7.

7.6. Samtykke fra plejefar eller plejemor

For nærmere vejledning henvises til punkt 3.8.

7.7. Samtykke fra samtlige bærere

For nærmere vejledning henvises til punkt 3.10.

8. Gebyr

8.1. Indledning

Navneloven:

§ 25 a. Ved ansøgning om navneændring betales et gebyr på 430 kr., jf. dog stk. 2. Gebyret reguleres en gang årligt pr. 1. januar med pris- og lønudviklingen.

Stk. 2. Der betales ikke gebyr ved ansøgning om navneændring, der sker i forbindelse med en vielse, hvis ansøgningen er indgivet senest 3 måneder efter vielsen, eller for børn under 18 år som følge af forældrenes navneændring.

Stk. 3. Søges der om navneændring for flere personer, skal der betales gebyr for hver ansøger. Der skal dog kun betales ét gebyr, hvis ansøgningerne om navneændring omfatter ægtefæller, ugifte samlevende, søskende eller plejebørn under 18 år.

Stk. 4. Social- og ældreministeren fastsætter regler om betaling af gebyr.

Navnebekendtgørelsen:

§ 22. Ved ansøgning om navneændring betales efter § 25 a i navneloven et gebyr til den myndighed, som ansøgningen skal indgives til, jf. §§ 16 og 19 i navneloven. Gebyret skal være indbetalt senest samtidig med indgivelsen af ansøgningen om navneændring.

Stk. 2. Gebyret indbetales via den digitale selvbetjeningsløsning, jf. § 2, stk. 1, 1. pkt. Skal ansøgningen indgives på en blanket, jf. § 2, stk. 1, 2. pkt., og § 2, stk. 3, indbetales gebyret til den bankkonto, som fremgår af blanketten.

Stk. 3. Personregisterføreren og Familieretshuset påser, at gebyret er betalt, inden sagsbehandlingen påbegyndes.

Gebyret skal være indbetalt ved indgivelse af ansøgning, idet ansøgeren betaler for behandlingen af ansøgningen. Gebyret betales til den myndighed (personregisterføreren eller Familieretshuset), som ansøgningen skal indgives til, jf. punkt 2.1.

Gebyret kan betales på følgende måder:

- Indbetaling sker direkte via den digitale selvbetjeningsløsning.
- Skal ansøgningen ikke indgives digitalt men på en ansøgningsblanket, indbetales gebyret via bank til det kontonummer, som fremgår af blanketten. Dokumentation for, at ansøgeren har indbetalt gebyret, vil være den kvittering, som ansøgeren har fået i banken, og denne skal være vedlagt ansøgningen om navneændring.

Personregisterføreren henholdsvis Familieretshuset skal sikre sig, at sagsbehandlingen først påbegyndes, når gebyret er indbetalt. Dette betyder bl.a., at i relation til en navneansøgning, der er indgivet til personregisterføreren, og som efter navneloven skal behandles af Familieretshuset, må personregisterføreren ikke videresende ansøgningen til Familieretshuset, før gebyret er betalt.

Hvis det ikke ved ansøgningens indgivelse er dokumenteret, at gebyret er betalt, skal personregisterføreren eller Familieretshuset meddele ansøgeren, at ansøgningen kun vil blive behandlet, såfremt gebyret betales.

Når ansøgningen sendes med digital signatur (NemID eller MitID), og betalingen sker via den digitale selvbetjeningsløsning, modtager personregisterføreren oplysning om, at betaling er sket. Er ansøgningen undtagelsesvist modtaget på en ansøgningsblanket, skal der forevises kvittering for indbetaling via bank.

Da ansøgerne betaler for behandlingen af deres ansøgning, tilbagebetales gebyret ikke, såfremt ansøgningen ikke kan imødekommes, eller den trækkes tilbage, og sagen dermed afsluttes. Fortryder ansøgeren at have trukket ansøgningen tilbage og retter henvendelse for at få genoptaget sagen, må der derfor indgives en ny ansøgning og betales et nyt gebyr. Trækker ansøgeren derimod sin oprindelige ansøgning tilbage, og oplyser ansøgeren samtidig, at der i stedet ønskes en anden navneændring, kan denne navneændring foretages for det samme gebyr, idet sagen endnu ikke er afsluttet.

8.2. Hvilke navneændringer skal der betales gebyr for?

Som udgangspunkt betales der gebyr for alle ansøgninger om navneændring.

Dog betales der ikke gebyr for navneændringer, der sker i forbindelse med vielse, hvis ansøgningen er indgivet senest tre måneder efter vielsen, eller for børn under 18 år som følge af forældrenes navneændring. Der henvises til § 25 a, stk. 2, i navneloven.

Navneændring i forbindelse med vielse

Langt de fleste, som ønsker en navneændring i forbindelse med en vielse, ønsker, at navneændringen gennemføres samtidigt med vielsen. Ændringen kan tidligst ske på vielsesdatoen.

Navneændringer i forbindelse med vielse er gebyrfrie, hvis ansøgningen er indgivet senest tre måneder efter vielsen. Dette gælder uanset, om det er herboende, der gifter sig i udlandet, eller ægteskabet er indgået for dansk myndighed.

I de tilfælde, hvor personer ønsker navneændring på baggrund af en vielse foretaget i udlandet, skal der fremlægges dokumentation for vielsen og datoen for denne. Ansøgerne skal derfor indsende vielsesattesten. Såfremt der er tvivl om vielsesattesten, herunder dens ægthed, kan personregisterføreren slå op i CPR for at se, om kommunen har registreret vielsen. Det bemærkes, at der ikke gælder noget krav om at lade en i udlandet gennemført vielse registrere i Danmark.

Hvis vielsen er registreret i CPR, lægges disse oplysninger umiddelbart til grund.

Hvis vielsen ikke er registreret i CPR, og personregisterføreren fortsat er i tvivl om dokumentet, kan dokumentet forelægges for Familieretshuset.

Tremånedersfristen kan ikke anvendes til at fortryde en navneændring foretaget i forbindelse med en vielse. Hvis Peter Jensen i forbindelse med indgåelse af ægteskab med Susanne Borg har fået efternavnet Borg og bortkastet efternavnet Jensen, kan Peter Borg ikke to måneder efter vielsen gebyrfrit genantage efternavnet Jensen.

Alle navneændringer, der ønskes foretaget i forbindelse med en vielse, er gebyrfrie. Hvis Peter Jensen i forbindelse med vielsen til Susanne Borg ønsker at få navnet Borg som efternavn og samtidig ønsker at få sin oldefars mellemnavn som mellemnavn eller tage et nyt fornavn, er alle disse navneændringer gebyrfrie. Det er dog en betingelse for ikke at skulle betale gebyr, at der ved navneændring i forbindelse med en vielse skabes en form for navnefællesskab mellem ægtefællerne. Peter Jensen og Susanne Borg kan således ikke gebyrfrit beholde hver deres navne og samtidig eksempelvis tage et nyt fornavn.

Gebyrfritagelse ved navneændring i forbindelse med vielse, hvor den ene af ansøgerne ikke har opholdstilladelse

For at lave navneændring i forbindelse med en vielse i Danmark skal vedkommende, der ønsker navneændring, have domicil i Danmark som beskrevet i punkt 2.3.3.2. Dette indebærer, at vedkommende har en opholdstilladelse.

Det er Udlændingestyrelsen, der behandler ansøgninger om opholdstilladelse. En ansøgning om navneændring vil således afhænge af, om Udlændingestyrelsen giver vedkommende opholdstilladelse. Kan navneændringen ikke laves før efter tre måneder efter vielsen, og skyldes dette, at der har verseret en sag om opholdstilladelse, skal der ikke betales gebyr, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- Ansøgning om navneændring skal være indgivet senest tre måneder efter vielsen.
- Ansøgerne skal dokumentere, at der er en verserende sag om opholdstilladelse i Udlændingestyrelsen.

Når ansøgningen og dokumentationen for den verserende sag er modtaget, sættes navneændringen i ”Vent”, og navneændringen registreres først, når ansøgerne kan fremvise en opholdstilladelse.

Er personen statsborger i et EU-land, har vedkommende domicil i Danmark i relation til navneloven, såfremt han eller hun har fået et registreringsbevis, der er dokumentation for, at man har ret til at opholde sig i Danmark. Som statsborger i et EØS-land (Island, Norge og Lichtenstein) eller Schweiz kan man få registreringsbevis efter samme regler som EU-borgere.

Statsborgere fra Finland, Island, Norge eller Sverige har ret til at opholde sig i Danmark uden tilladelse.

Navneændringer for børn under 18 år, der følger forældrenes navneændring

Hvis der søges om navneændring for et barn under 18 år, og der er tale om en navneændring, der følger forælderen/forældrenes navneændring, vil denne være gebyrfri.

Eksempel:

Susanne Borg ønsker at få sin nye samlever Ole Hansens efternavn, og hun søger om, at hendes søn Christian på 10 år også skal have navnet. Navneændringen er gebyrfri for Christian. Navneændringen er også gebyrfri, selvom Susanne først får sin egen navneændring og venter med at søge om navneændring for Christian. Forudsætningen er således alene, at Susanne og hendes søn får det samme navn – at der skabes en form for navnefællesskab. Derfor vil en ansøgning om, at Christian får Ole Hansens efternavn som mellemnavn også være gebyrfri, idet både Susanne og Christian efter navneændringerne bærer navnet Hansen.

Søger Susanne Borg derimod om, at Christian alene (og ikke hun selv) skal have sin oldefars fornavn som andet fornavn, vil navneændringen være pålagt et gebyr.

Navneændring i forbindelse med udstedelse af adoptionsbevilling

Ansøgning om navneændringer i forbindelse med fremmed- eller familieadoption af et barn under 18 år sidestilles i gebyrsammenhæng med ansøgning om navngivning, hvorfor der ikke skal betales gebyr for disse. Dette gælder også navneændring i forbindelse med Ankestyrelsens udstedelse af adoptionsbevilling ved adoption uden samtykke.

Dog skal der betales gebyr til Familieretshuset for navneændring i forbindelse med stedbarnsadoption.

For ansøgninger om navneændring i forbindelse med en stedbarnsadoption af et barn under 18 år henvises til eksemplet ovenfor med Susanne Borg og Christian.

Andre ansøgninger om navneændring

Alle andre ansøgninger om navneændringer vil være pålagt et gebyr.

Dette gælder således også ansøgninger om at genantage et tidligere båret navn, eksempelvis i forbindelse med en skilsmisse eller ansøgning om at få sin ugifte samlevendes mellem- eller efternavn.

8.3. Flere ansøgere

Søges der om navneændring for flere personer, skal der efter § 25 a, stk. 3, i navneloven betales gebyr for hver ansøger.

Dette gælder dog ikke, hvis ansøgningerne omfatter:

- ægtefæller, ugifte samlevende,
- børn, eller
- søskende eller plejebørn under 18 år.

I disse tilfælde betales kun et gebyr, hvis personerne ansøger om navneændring samtidigt. Der stilles ikke her krav om navnefællesskab.

Ugifte samlevende, der har fælles folkeregisteradresse, skal altid kun betale ét gebyr ved samtidig ansøgning om navneændring. Det bemærkes, at såfremt ugifte samlevende ønsker mellem- eller efternavne fra hinanden, skal kravene i navnelovens § 5, stk. 2, være opfyldt.

Eksempel:

En familie bestående af far, mor og 2 mindreårige børn skal have lavet forskellige navneændringer. Moren og faren skal have hinandens mellemnavne. Herudover søger familien om ændring af stavemåde i fornavne. Samtlige navneændringer kan foretages for ét gebyr.

To ugifte samlevende henvender sig og ønsker navneændring i forbindelse med deres kommende vielse på selve vielsesdagen. Der skabes ikke navnefællesskab ved navneændringerne. De skal betale ét gebyr. Navneændringen kan ikke ske gebyrfrit, idet der ikke skabes navnefællesskab, men ansøgerne skal kun betale ét gebyr, idet de er ugifte samlevende.

To ugifte samlevende henvender sig. Manden ønsker at få kvindens mellemnavn som mellemnavn. Der skal betales ét gebyr, og kravet i navnelovens § 5, stk. 2 skal være opfyldt.

To søskende søger samtidig om navneændring. Den ene er 19 år, og den anden 12 år. De ønsker hvert nyt fornavn. De skal betale to gebyrer.

En mand fra eksempelvis Somalia søger om et nyt fornavn, og hans tre mindreårige børn skal have navnet som mellem- eller efternavn. Dette er muligt efter § 7, stk. 1, nr. 3, og der betales kun ét gebyr.

9. Registrering

Personregisterføreren registrerer afgørelser om navngivning og navneændring i personregistret. For nærmere vejledning om registreringen henvises til reglerne herom, som hører under Kirkeministeriet.

Det bemærkes dog, at der ved registrering af navngivning og navngivning ved dåb af fornavne ikke kræves lovhenviisning, ligesom der ikke kræves lovhenviisning ved mellemnavn og efternavn, når barnet tillægges forældrenes mellem- og/eller efternavne.

10. Forvaltningsretlige emner og klage

10.1. Generelt om forvaltningsloven, offentlighedsloven og databeskyttelseslovgivningen

I den offentlige forvaltning gælder en række processuelle regler, der giver borgerne forskellige rettigheder og pålægger myndigheden visse pligter i forbindelse med dennes behandling af en sag. Dette gælder blandt andet retten til aktindsigt, partshøring, retten til en begrundet afgørelse, myndighedens pligt til at vejlede og i visse tilfælde tage notat til sagen og klagevejledning.

De centrale love m.v. på området er forvaltningsloven, offentlighedsloven og databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen. For Familieretshuset suppleres disse regler af de generelle sagsbehandlingsregler i kapitel 3 i Familieretshusloven.

Forvaltningsloven fastsætter regler for sagsbehandlingen og giver herved parterne visse rettigheder, som beskrevet nedenfor.

Begrebet ”parter” omfatter ansøgere, klagere og andre, der har en væsentlig og individuel interesse i sagens afgørelse.

Ifølge forvaltningsloven er ansøgerne i navnesagerne parter i en sag. Desuden vil klagere i en sag, der vedrører dem, være parter i en sag. Til eksempel kan nævnes sagerne efter navnelovens § 23, hvor en

forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, anmoder om domstolsprøvelse af Familieretshusets afgørelse.

Offentlighedsloven giver offentligheden en vis ret til at få indsigt i sager, der henhører under den offentlige forvaltning. Anmoder andre end parterne i sagerne om indsigt i en navnesag, bør personregisterføreren rådføre sig med Familieretshuset.

Offentlighedsloven indeholder desuden en bestemmelse om notatpligt, jf. punkt 10.4.

Databeskyttelseslovgivningen, der består af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, beskytter parterne i forbindelse med myndighedernes elektroniske behandling af personoplysninger. Navnesager omhandler netop personfølsomme oplysninger, der behandles elektronisk.

Såfremt en person har søgt om navneændring ved indsendelse af en ansøgning om ændring af navn eller en ansøgning om navngivning af barn, skal myndigheden ikke foretage sig noget selvstændigt i forhold til databeskyttelseslovgivningen, idet ansøgningen indeholder en nærmere orientering til ansøgeren.

Hvis en navnesag derimod behandles uden, at ansøgeren har indgivet en ansøgning, bør myndigheden vejlede om databeskyttelseslovgivningen.

Den, som oplysningerne omhandler, har ret til indsigt i de oplysninger, der behandles. Vedkommende har ret til at gøre indsigelse mod, at oplysningerne behandles og ret til at kræve berigtigelse, sletning eller blokering af oplysninger, der er urigtige, vildledende eller på anden måde er behandlet i strid med lovgivningen.

Ansøgeren skal desuden orienteres, hvis sagen skal videresendes til en anden myndighed.

Ved tvivlsspørgsmål kan personregisterføreren kontakte Familieretshuset for nærmere vejledning.

10.2. Aktindsigt

Efter forvaltningslovens § 9 har parterne i sagen ret til aktindsigt i sagens dokumenter. Herfra undtages interne arbejdsdokumenter, hvor den enkelte myndighed har noteret sig sine overvejelser om den konkrete sag. Der er adgang til at undtage andre dokumenter og oplysninger fra retten til aktindsigt efter forvaltningslovens §§ 12-15 b.

Det skal i øvrigt bemærkes, at hvis en part har adresse- og navnebeskyttelse, skal disse oplysninger skjules, når der gives genpart af dokumenter, hvor disse oplysninger er anført.

Hvis en part i en navnesag ønsker aktindsigt, kan der ikke træffes afgørelse i sagen, før parten er gjort bekendt med sagens akter og har haft mulighed for at udtale sig.

En anmodning om aktindsigt skal færdigbehandles inden 7 arbejdsdage efter modtagelsen af anmodningen, og er dette ikke muligt, skal myndigheden orientere parten om, hvorfor det ikke er muligt at imødekomme ansøgningen inden for denne frist, og om, hvornår anmodningen forventes færdigbehandlet.

10.3. Partshøring

Det fremgår bl.a. af forvaltningslovens § 19, at hvis en part i en sag ikke kan antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse.

Reglerne om partshøring i forvaltningsloven har til formål at sikre, at en part i en sag får kendskab til de oplysninger, der danner grundlag for afgørelsen, og mulighed for at komme med bemærkninger hertil, inden der træffes afgørelse i sagen.

Ifølge forvaltningsloven er ansøgerne i navnesagerne parter i en sag. Desuden vil klagere i en sag, der vedrører dem, være parter i en sag. Til eksempel kan nævnes sagerne efter navnelovens § 23, hvor en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, anmoder om domstolsprøvelse af Familieretshusets afgørelse om ændring af barnets navn.

Såfremt Familieretshuset i en sag efter § 23 i navneloven har inddraget den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, og denne forælder i sine bemærkninger til Familieretshuset oplyser, at han/hun protesterer mod den påtænkte navneændring og samtidig f.eks. oplyser, at han/hun siden samlivsophævelsen har haft en omfattende kontakt til barnet, vil sådanne oplysninger konkret kunne have betydning for sagens afgørelse. Her bør Familieretshuset sende bemærkningerne/oplysningerne til den anden af forældrene, således at denne får mulighed for at kommentere disse inden afgørelsen.

10.4. Notatpligt

Offentlighedslovens § 13 fastsætter bl.a. en pligt til at tage notater af oplysninger om en sags faktiske grundlag, der afgives mundtligt over for myndigheden, i det omfang oplysningerne har relevans for sagen og den endelige afgørelse. Der skal således laves notater over telefonsamtaler og personlige samtaler med parterne og myndighederne i sagen, hvis der herunder oplyses noget af relevans for sagen.

Som eksempel kan nævnes oplysninger fra forældre om deres bevæggrunde til at vælge et ikke godkendt fornavn til deres nyfødte søn eller datter eller deres eventuelle oplysninger om, hvor navnet måtte stamme fra, hvis sådanne oplysninger kommer frem under en samtale med forældrene.

Noteres oplysningerne ikke, kan de ikke tillægges vægt ved den endelige afgørelse. Ved indledningen af en telefonsamtale eller personlig samtale kan det derfor være en fordel at gøre den enkelte opmærksom på, at navnesagerne behandles i den offentlige forvaltning, og at der er notatpligt i sådanne sager, hvis oplysningerne skal kunne lægges til grund for afgørelsen.

Det fremgår også af offentlighedslovens § 13, at en myndighed i sager, hvor der bliver truffet en afgørelse, snarest muligt skal lave et notat om væsentlige sagsekspeditionsskridt, der ikke i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Der gælder ikke særlige formkrav til notaterne. Dog skal man være opmærksom på, at notater efter offentlighedslovens § 13 som udgangspunkt er omfattet af retten til aktindsigt, og derfor bør udfærdiges som et selvstændigt notat.

10.4.1. Særligt om notatpligt i sager om børn

Der henvises til punkt 7.2.5.

10.5. Begrundelse

Hvis myndigheden ikke kan imødekomme en ansøgning om navneændring og derfor skal træffe en skriftlig afgørelse, skal afgørelsen ifølge forvaltningslovens § 22 indeholde en begrundelse.

Ifølge forvaltningslovens § 24 skal begrundelsen indeholde en henvisning til de bestemmelser i navneloven, som afgørelsen er truffet efter.

Faktiske oplysninger, der ligger til grund for en afgørelse, skal ligeledes fremgå af begrundelsen. Er der eksempelvis i en skønsmæssig afgørelse efter navnelovens § 23 lagt vægt på parternes oplysninger om, hvor meget barnet opholder sig hos de to forældre, skal dette således fremgå af afgørelsen.

10.6. Klage over personregisterførerens afgørelser og domstolsprøvelse af Familieretshusets afgørelser

10.6.1. Klage over personregisterførerens afgørelse

Hvis personregisterføreren ikke imødekommer en ansøgning om navneændring eller navngivning, skal afgørelsen indeholde en klagevejledning. Det skal fremgå af klagevejledningen, at afgørelsen kan påklages til Familieretshuset. Der skal også vejledes om fremgangsmåden herved.

En klage over personregisterførerens afgørelse skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening), jf. § 16 a, stk. 2, i navneloven.

En klage, der ikke indgives ved digital selvbetjening, skal afvises af Familieretshuset, medmindre der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, jf. § 16 a, stk. 3, i navneloven. Endvidere kan Familieretshuset i helt ekstraordinære tilfælde efter § 16 a, stk. 4, undlade at afvise en klage, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Familieretshuset ved at modtage klagen på anden måde end digitalt. Der henvises til punkt 2.1.

Efter § 21 i navnebekendtgørelsen kan personregisterføreren genoptage behandlingen af en sag i følgende situationer:

- 1) Klagen indeholder en ansøgning, som personregisterføreren ikke har taget stilling til.
- 2) Klagen indeholder væsentlige nye oplysninger.
- 3) Der foreligger væsentlige oplysninger, som personregisterføreren ikke har taget stilling til.
- 4) Der er begået sagsbehandlingsfejl, der kan have betydning for afgørelsen.

Klageren kan til Familieretshuset påklage personregisterførerens beslutning om at genoptage sagen. Dette skal fremgå af personregisterførerens beslutning om at genoptage sagen.

Familieretshuset kan hjemvise en sag til fornyet behandling hos personregisterføreren, herunder hvis der foreligger omstændigheder omfattet af bekendtgørelsens § 21.

10.6.2. Domstolsprøvelse af Familieretshusets afgørelser

En part kan anmode om, at en afgørelse, der er truffet af Familieretshuset efter navneloven, indbringes for familieretten til prøvelse, jf. § 21, stk. 1, 2. pkt., i navneloven og § 39 i Familieretshusloven. En anmodning om domstolsprøvelse skal efter § 41 i Familieretshusloven indgives inden fire uger efter, at parten har fået meddelelse om afgørelsen.

Anmodning om domstolsprøvelse skal efter § 16 a, stk. 2, i navneloven som udgangspunkt indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening).

En anmodning, der ikke indgives ved digital selvbetjening, skal afvises af Familieretshuset, medmindre der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, jf. navnelovens § 16 a, stk. 3. Endvidere kan Familieretshuset efter lovens § 16 a, stk. 4, i helt ekstraordinære tilfælde undlade at afvise en anmodning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Familieretshuset ved at modtage anmodningen på anden måde end digitalt. Der henvises til punkt 2.1.

Med hensyn til fristen for at anmode om domstolsprøvelse bemærkes, at en digital anmodning er kommet frem, når den er tilgængelig for Familieretshuset. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk via den digitale selvbetjeningsløsning. En digital anmodning, der er tilgængelig i Familieretshusets system eksempelvis klokken 23:59 den 30. november, er således kommet frem den 30. november. Det kan med digital selvbetjening præcist registreres, hvornår en anmodning er kommet frem. Kan modtagelsestidspunktet for en digital anmodning om domstolsprøvelse ikke fastlægges som følge af problemer med Familieretshusets it-system eller andre lignende problemer, må anmodningen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor anmodningen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Hvis borgeren er undtaget fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening og derfor eksempelvis indgiver anmodningen skriftligt, er det vigtigt, at Familieretshuset datostempler anmodningen korrekt på modtagelsesdagen. Hvis en ikke-digital anmodning modtages i Familieretshuset åbningstid, anses anmodningen for at være modtaget denne dag. Modtages den ikke-digitale anmodning efter ophør af åbningstiden, anses anmodningen normalt som modtaget første hverdag derefter.

Familieretshuset skal ved modtagelsen af en anmodning om domstolsprøvelse overveje, om anmodningen giver anledning til, at sagen skal genoptages, jf. § 41, stk. 3, i lov om Familieretshuset. Hvis dette ikke er tilfældet, skal Familieretshuset indbringe sagen for den familieret, som efter § 448 b i retsplejeloven skal behandle sagen. Der henvises til punkt 5.4 i vejledning om Familieretshuset.

Familieretshuset kan efter § 41, stk. 2, i lov om Familieretshuset tillægge en anmodning om at indbringe sagen for familieretten opsættende virkning, dvs. at navneændringen ikke kan gennemføres, så længe familieretten behandler sagen. Dette kan være hensigtsmæssigt, når Familieretshuset imødekommer en ansøgning om navneændring for et barn, hvor en forælder efter § 23 i navneloven har protesteret imod den ansøgte navneændring.

Efter retsplejelovens § 448 d, stk. 2, kan familieretten ved kendelse afvise at behandle en sag om en afgørelse, som Familieretshuset har truffet som klageinstans efter navnelovens § 21, stk. 1, 1. pkt., hvis klagen ikke har principiel eller generel betydning. Hvis familieretten ikke afviser at behandle klagen, kan familieretten afgørelse om klagen efter § 453 i retsplejeloven kun ankes til landsretten med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

10.7. Registrering af navngivning og navneændringer i CPR

Efter § 20 i navnebekendtgørelsen er personregisterføreren som udgangspunkt ansvarlig for, at alle navngivninger og navneændringer registreres i CPR.

Familieretshuset er ansvarlig for, at de af Familieretshuset og familieretten meddelte navneændringer registreres i CPR, samtidig med at der gives meddelelse (advis) herom til den personregisterfører, som ansøgningen blev indgivet til:

Når afgørelsen er truffet af Familieretshuset, har den som udgangspunkt virkning fra afgørelsestidspunktet, jf. punkt 1.3.

Når afgørelsen er truffet af familieretten, skal familieretten til brug for registreringen orientere Familieretshuset om afgørelsen, når den kan fuldbyrdes efter § 480 i retsplejeloven. Fuldbyrdelesfristen er som udgangspunkt 14 dage, jf. § 480 i retsplejeloven. Domme om navne har først virkning fra dette tidspunkt.

Familieretshuset og Ankestyrelsen registrerer i CPR oplysning om navn i forbindelse med udstedelse af adoptionsbevilling.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet, den 19. december 2022

PERNILLE ROSENKRANTZ-THEIL

/ Carina Fogt-Nielsen